

PÁTÁ KNIHA MOJŽÍŠOVA
ZVANÁ
DEUTERONOMIUM

POHLED ZPĚT

Čtyřicet let v poušti

Toto jsou slova, jež Mojžíš promluvil k celému Izraeli na 1
poušti v Zajordání, na pláni proti Sufu mezi Paranem, 2
Tofelem, Labanem, Chacerotem a Di-zahabem. Přes pohoří 2
Seír trvá cesta od hory Choréb do Kádeš-barné jedenáct dní.

Prvního dne jedenáctého měsíce čtyřicátého roku oznámil Mojžíš 3
synům Izraele všechno, co mu Hospodin pro ně přikázal. Poté, 4
co porazil emorejského krále Sichona, bydlícího v Chešbonu, 4
a básanského krále Oga, bydlícího v Aštarotu a v Edrei, začal Mojžíš 5
v moábské zemi v Zajordání vysvětlovat tento Zákon. Řekl:

Hospodin, náš Bůh, k nám promluvil na Chorébu takto: „Už 6
jste na této hoře byli dost dlouho. Obrátte se a jděte dál. Vejděte 7
do pohoří Emorejců a ke všem jejich sousedům v jordánském 7
úvalu, na horách, v podhůří, v Negevu i na mořském pobřeží.
Vejděte do celé kananejské země i do Libanonu až po tu velikou 8
řeku, řeku Eufrat. Pohleď, tu zemi jsem vám dal. Jděte a obsadte 8
zem, o níž Hospodin přísahal vašim otcům Abrahamovi, Izákovi
a Jákobovi, že ji dá jim a po nich jejich semeni.“

Tenkrát jsem vám řekl: „Nemohu vás dále nést sám. Hospo- 9,10
din, váš Bůh, vás rozmnožil. Pohleďte, dnes je vás jako hvězd na 11
nebi! Kéž vás Hospodin, Bůh vašich otců, rozhojní ještě tisíckrát 11
více a kéž vám žehná, jak vám pověděl! Jak bych však mohl sám 12
nést vaše nesnáze, vaše břemena a rozepře? Vyberte ve svých kme- 13
nech moudré, rozvážné a zkušené muže, abych je učinil vašimi
vůdci.“

Odpověděli jste mi: „Co navrhuješ, je dobré.“ 14

Vzal jsem tedy představitele vašich kmenů, moudré a zkušené 15
muže, a ustanovil jsem je za vaše vůdce, za správce nad tisíci,
nad sty, nad padesáti a deseti a za představené vašich kmenů.

Vášim soudcům jsem tenkrát přikázal: „Vyslechnete své bratry 16
a budete soudit spravedlivě, ať půjde o při mezi člověkem a jeho
druhem nebo mezi ním a přistěhovalcem. Při soudu buďte 17

nestranní. Vyslechněte malého stejně jako velkého; nikoho se nelekejte, neboť soud náleží Bohu. Záležitost, jež pro vás bude příliš nesnadná, vnesete na mě a já ji vyslechnu.“

18 Tenkrát jsem vám přikázal všechno, co máte dělat.

19 Potom jsme vytáhli od Chorébu a podle příkazu Hospodina, našeho Boha, jsme šli celou touto velikou, hroznou pouští, kterou jste viděli, směrem k emorejskému pohoří, až jsme dorazili do Kádeš-barné.

20 Tehdy jsem vám řekl: „Přišli jste až k pohoří Emorejců – Hos-
21 podin, náš Bůh, nám je dává. Pohleď, Hospodin, tvůj Bůh, ti dal celou tu zem; vytáhni a obsaď ji, jak ti Hospodin, Bůh tvých otců, řekl. Neboj se a nestrachuj.“

22 Vy všichni jste však ke mně přišli se slovy: „Pošleme napřed muže, kteří nám tu zem prohlédnou a podají nám zprávu o cestě, kterou se máme vydat, i o městech, do nichž máme vejít.“

23 Ten návrh se mi líbil, a tak jsem z vás vybral dvanáct mužů, po
24 jednom z každého kmene. Vypravili se vzhůru do hor a přišli až
25 do údolí Eškol. Když prozkoumali zem, vzali s sebou něco z jejího ovoce a přinesli je nám. Poté nám podali zprávu: „Země, kterou nám Hospodin, náš Bůh, dává, je dobrá.“

26 Vy jste však nebyli ochotni vydat se vzhůru a vzepřeli jste se
27 příkazu Hospodina, svého Boha. Začali jste ve svých stanech rep-
28 tat: „Hospodin nás vyvedl z egyptské země, protože nás nenáviděl! Vydal nás do rukou Emorejců, aby nás vyhladil! Kam to jdeme? Naši bratři úplně zdrtili, když řekli: ‚Ten lid je silnější a vyšší než my, města jsou veliká a opevněná až k nebi, a navíc jsme tam viděli Anakovce!‘“

29,30 Odpověděl jsem vám: „Nebojte se, nemějte strach! Hospodin, váš Bůh, který jde před vámi, bude před vašima očima bojovat za vás. Učiní totéž, co s vámi učinil v Egyptě a na poušti. Tehdy jsi viděl, jak tě Hospodin, tvůj Bůh, nesl, jako nosí člověk svého syna, a to celou cestu, kterou jste šli, než jste dorazili sem.“ Ani tenkrát jste však nevěřili Hospodinu, svému Bohu, ačkoli vás předcházela na cestě, hledal vám místo k odpočinku a ukazoval vám cestu, kterou máte jít – za noci ohněm a za dne oblakem.

Když Hospodin uslyšel vaše slova, rozhněval se a přísahal: „Žádný z těchto lidí – nikdo z tohoto zlého pokolení – nespátí tu krásnou zem, o níž jsem přísahal, že ji dám vašim otcům. Jedině Káleb, syn Jefunův, ten ji spatří; jemu a jeho synům dám zem, kterou prochodil, neboť se cele vydal Hospodinu.“ 34,35 36

Kvůli vám se Hospodin rozzlobil i na mne. Řekl: „Ani ty tam nevejdeš! Jozue, syn Nunův, který ti pomáhá, ten tam vejde. Povzbuď ho, neboť on tu zem dá za dědictví Izraeli. A vaše děti, o nichž jste říkali, že se stanou kořistí – vaši synové, kteří dnes ještě nerozeznají dobré a zlé – ti do ní vejdou. Jim ji dám a oni ji obsadí. Vy se však obraťte a táhněte pouští zpět k Rudému moři.“ 37 38 39 40

Tedy jste mi odpověděli: „Zhřešili jsme proti Hospodinu! Chceme vytáhnout a bojovat, přesně jak nám přikázal Hospodin, náš Bůh.“ Všichni jste se opásali válečnou zbrojí a lehkomyšlně jste se chystali vystoupit do hor. 41

Hospodin však ke mně promluvil: „Řekni jim: Nevydávejte se vzhůru a nepouštějte se do boje, neboť nejsem ve vašem středu. Jinak vás vaši nepřátelé porazí.“ Řekl jsem vám to, ale neposlechli jste. Vzepřeli jste se Hospodinovu příkazu a opovážlivě jste se vydali do hor. 42 43

Emorejci, kteří v těch horách bydleli, vytáhli proti vám, hnali se za vámi jako vosy a rozprášili vás po Seíru až k Chormě. Když jste se pak vrátili, naříkali jste před Hospodinem, ale Hospodin vás nevyslyšel, nepopřál vám sluchu. Proto jste museli tak dlouho zůstat v Kádeši. 44 45 46

2 Potom jsme se obrátili a táhli jsme na poušť směrem k Rudému moři, jak mi Hospodin řekl, a dlouhou dobu jsme obcházeli pohoří Seír. 1

Hospodin mi řekl: „Už jste to pohoří obcházeli dost dlouho; obraťte se na sever. Lidu pak přikaz: Procházíte územím svých bratrů, synů Ezauových, bydlících na Seíru. Budou se vás bát, ale dávejte si pozor, ať s nimi nebojujete. Nedám vám z jejich země ani šlépěj, neboť jsem pohoří Seír určil pro Ezaua. Potravu k jídlu i vodu k pití si od nich kupte za peníze. Hospodin, tvůj Bůh, ti 2,3 4 5 6 7

přece žehnal při veškerém tvém počínání. Zná tvé putování touto velikou pouští. Už čtyřicet let je Hospodin, tvůj Bůh, s tebou, a nic ti nescházelo.“

8 A tak jsme obešli své bratry, syny Ezauovy, bydlící na Seíru. Vyhnutí jsme se cestě přes pláň Araba, jež vede od Eilatu a Ecjongeberu, a vydali se cestou přes moábskou poušť.

9 Hospodin mi řekl: „Nedotírej na Moábské a nepouštěj se s nimi do boje. Nedám ti v jejich zemi žádné vlastnictví, neboť Ar jsem určil pro syny Lotovy.“

10 (Původně tam bydleli Emejci, silný a početný lid, vysoký jako
11 Anakovci. Stejně jako Anakovci se i oni počítali za Refajce, ale
12 Moábsťí je nazývali Emejci. Na Seíru zase původně bydleli Chorejci, ale synové Ezauovi je vyhnali, vyhladili je a usadili se na jejich místě, jako to učinil Izrael se svou vlastní zemí, kterou jim dal Hospodin.)

13 Přikázal: „Vzhůru, překročte potok Zered!“ a tak jsme překro-
14 čili potok Zered. Naše putování od Kádeš-barné po překročení potoku Zered trvalo třicet osm let. Celé to pokolení bojovníků mezitím v táboře až do posledního vymřelo, jak jim Hospodin
15 přísahal. Ruka Hospodinova byla vskutku proti nim a až do
16 posledního je vymýtila z tábora. Všichni bojovníci z lidu až do posledního vymřeli.

17,18 Hospodin mi řekl: „Dnes procházíš moábským územím u města
19 Ar a blížíš se k Amonovcům. Nedotírej na ně a nepouštěj se s nimi do boje. Nedám ti v zemi Amonovců žádné vlastnictví, neboť jsem ji určil pro syny Lotovy.“

20 (I toto území bývá počítáno k zemi Refajců. Původně tam bydleli Refajci – Amonovci je ovšem nazývali Zamzumci – mohutný a početný lid, vysoký jako Anakovci. Hospodin je však před nimi
21 vyhladil, takže je vyhnali a usadili se na jejich místě. Totéž učinil pro syny Ezauovy bydlící na Seíru, když před nimi vyhladil Chorejce, takže je vyhnali a usadili se na jejich místě, kde jsou až
22 dodnes. Avíjce, bydlící v osadách v okolí Gazy, zase vyhladili Kaptorští. Ti přišli z Kréty a usadili se na jejich místě.)

Dobytí Zajordání

„Vzhůru! Jděte dál a překročte potok Arnon! Pohled', dal jsem 24
do tvé ruky chešbonského krále, Emorejce Sichona, i jeho zem.
Začni ji obsazovat, utkej se s ním v boji! Dnes začínám na národy 25
pode vším nebem pouštět strach a hrůzu z tebe. Až o tobě uslyší,
budou se před tebou třást a chvět úzkostí.“

Tehdy jsem z pouště Kedemot vyslal k Sichonovi, králi Cheš- 26
bonu, posly s nabídkou míru: „Chtěl bych projít tvou zemí. Půjdu 27
jen a jen po cestě, neuchýlím se od ní napravo ani nalevo. Potravu 28
k jídlu i vodu k pití od tebe koupím za peníze. Chtěl bych jen
pěšky projít tak, jak mi to dovolili synové Ezauovi bydlící na Se- 29
íru i Moábští v Aru. Potom přejdu Jordán do země, kterou nám
dává Hospodin, náš Bůh.“

Chešbonský král Sichon nás však nenechal projít svým úze- 30
mím. Hospodin, tvůj Bůh, totiž posílil jeho hrdost a odhodlání,
aby jej pak vydal do tvé ruky, jak je tomu dodnes.

Hospodin mi řekl: „Pohled', už to začíná! Vydávám ti Sichona 31
i jeho zem. Začni si ji podmaňovat a obsaď ji.“

Sichon se vším svým lidem proti nám vytáhl do boje v Jahce. 32
Hospodin, náš Bůh, nám ho však vydal, takže jsme ho porazili 33
i s jeho syny a se vším jeho lidem. Tenkrát jsme dobyli všechna 34
jeho města. Každé z nich jsme vyhladili jako proklaté včetně mužů,
žen i dětí. Nikoho jsme nenechali naživu. Z dobytých měst jsme 35
si rozebrali dobytek a kořist. Od Aroeru na břehu potoka Arnon 36
a od města v údolí až po Gileád nebylo tvrze, jež by před námi
obstála. Hospodin, náš Bůh, nám je všechny dal.

Nepřiblížil ses ale k zemi Amonovců, k okolí potoka Jabok, 37
k městům v horách a vůbec k ničemu, co Hospodin, náš Bůh zakázal.

3 Potom jsme se obrátili a vydali se vzhůru cestou k Bášanu. 1
Bášanský král Og proti nám s celým svým lidem vytáhl do
boje v Edrei.

Hospodin mi řekl: „Neboj se ho! Vydal jsem ho s celým jeho 2
lidem i s jeho zemí do tvých rukou. Naložíš s ním, jako jsi nalo-
žil s emorejským králem Sichonem, který bydlel v Chešbonu.“

3 Hospodin, náš Bůh, tehdy vydal do našich rukou i bášanského
 4 krále Oga se vším jeho lidem. Bili jsme je, až z nich nezůstal
 5 jediný živý. Všechna jeho města jsme tenkrát dobyli. Nebylo tvr-
 6 ze, již bychom jim nezískali – šedesát měst, celý kraj Argob,
 7 Ogovo království v Bášanu. Všechna ta města byla opevněná vyso-
 8 kými hradbami, branami a závorami. Navíc jsme dobyli veliké
 9 množství venkovských osad. Vyhladili jsme je jako proklaté, jako
 10 jsme to učinili chešbonskému králi Sichonovi, vyhladili jsme každé
 11 město – muže, ženy i děti. Všechen dobytek a kořist z těch měst
 12 jsme si pak rozebrali.

8 Tenkrát jsme oběma emorejským králům v Zajordání ode-
 9 brali zem od potoka Arnon až k hoře Hermon (Sidonští říkají
 10 Hermonu Sirion, kdežto Emorejci mu říkají Senir). Zmocnili
 11 jsme se všech měst náhorní planiny, celého Gileádu, celého Bá-
 12 šanu až po Salchu a Edrei, hraničních měst Ogova bášanského
 13 království.

11 (Bášanský král Og byl jediný, kdo zbyl z přežívajících Refajců.
 12 Ano, jeho lože je to železné lože, které je k vidění v Rabbě Amo-
 13 novců – devět loket nadél a čtyři lokty našír, měreno běžným
 14 loktem!)

12 Zemi, kterou jsme tenkrát obsadili, jsem dal synům Rubeno-
 13 vým a Gádovým – území od Aroeru na potoce Arnon a polovinu
 14 pohoří Gileád s jeho městy.

13 Zbytek Gileádu s celým Bášanem, totiž Ogovo království, jsem
 14 dal polovině kmene Manasesova (celému kraji Argob s celým
 15 Bášanem se říká země Refajců). Celého argobského kraje až po
 16 gešurské i maechátské pomezí se zmocnil Manasesův syn Jair.
 17 Ten pojmenoval Bášan podle sebe Chavot-jair, *Jairovy vesnice*, a tak
 18 se jmenuje dodnes.

15 Gileád jsem dal Machirovi.

16 Synům Rubenovým a Gádovým jsem dal území od Gileádu
 17 k potoku Arnon (jehož středem vede hranice) a až k potoku Ja-
 18 bok, který tvoří hranici Amonovců. Jejich západní hranici tvoří
 19 jordánské údolí Araba, a to od galilejského jezera Kineret až po
 20 Solné moře v Arabě pod úbočím Pisgy na východě.

Tenkrát jsem vám přikázal: „Hospodin, váš Bůh, vám dal tuto 18
zem za dědictví. Všichni vaši bojovníci však přejdou Jordán v plné 19
zbroji jako předvoj svých bratrů, synů Izraele. Pouze vaše ženy,
vaše děti a váš dobytek (vím, že máte množství dobytka) zůsta- 20
nou ve městech, jež jsem vám přidělil. Hospodin, váš Bůh, pak
dá vašim bratrům odpočinutí stejně, jako vám. Až obsadí zem,
kterou jim Hospodin, váš Bůh, dává za Jordánem, tehdy se vrátíte
každý k vlastnictví, jež jsem vám přidělil.“

Jozuovi jsem tenkrát přikázal: „Na vlastní oči jsi viděl všechno, 21
co Hospodin, váš Bůh, učinil těm dvěma králům. Totéž Hospodin
učiní všem královstvím, do nichž se chystáš vejít. Nebojte se jich. 22
Hospodin, váš Bůh, bojuje za vás!“

Tenkrát jsem Hospodina úpěnlivě prosil: „Hospodine, Pane můj, 23,24
začal jsi svému služebníkovu ukazovat svou velikost a svou moc.
Který bůh na nebi či na zemi by dokázal činy podobné tvým?!
Nech mne prosím přejít Jordán, ať spatřím tu krásnou zem, 25
která je za ním, ty krásné hory a Libanon!“

Hospodin se však na mě kvůli vám hněval, a tak mě nevyslyšel. 26
„Máš dost!“ řekl mi. „Už o tom se mnou nemluv. Vystup na vr- 27
chol Pisgy a pozvedni oči na západ, na sever, na jih a na východ.
Podívej se dobře, neboť tento Jordán nepřejdeš. Pověř však Jozua
a povzbud' ho, neboť on tam v čele tohoto lidu přejde. On jim dá 28
za dědictví zem, kterou spatříš.“

A tak jsme zůstali v roklině naproti Bet-peoru. 29

ŽIVOT VE SMLouvĚ

Výzva k věrnosti

4 Nyní tedy, Izraeli, slyš pravidla a zákony, jež vás učím 1
dodržovat, abyste byli živi a vešli do země, kterou vám dává
Hospodin, Bůh vašich otců, a obsadili ji. Ke slovům, která vám 2
přikazuji, nic nepřidávejte a nic z nich neubírejte, ale zachovávejte
přikázání Hospodina, svého Boha, jež vám přikazuji. Na vlastní 3
oči jste viděli, co Hospodin učinil v Baal-peoru. Hospodin, tvůj

Bůh, vyhladil z tvého středu každého, kdo následoval peorského
 4 Baala. Vy, kdo jste se přimkli k Hospodinu, jste však až dodnes
 všichni živi.

5 Pohleď, učím vás pravidla a zákony, jež mi Hospodin, můj Bůh,
 6 svěřil, abyste je dodržovali v zemi, kterou přicházíte obsadit. Řiďte
 se jimi, dodržujte je, a ostatní národy uvidí vaši moudrost a ro-
 7 zumnost. Až uslyší o všech těchto pravidlech, řeknou: „Jak moudrý
 a rozumný lid! Jak znamenitý národ!“ A vskutku – který mocný
 8 národ má bohy tak blízké, jako je Hospodin, náš Bůh, kdykoli
 k němu voláme? A který mocný národ má pravidla a zákony tak
 spravedlivé, jako je celý tento Zákon, který vám dnes předklá-
 dám?

9 Střež se však, a dávej dobrý pozor, abys nezapomněl, co jsi na
 vlastní oči spatřil. Po všechny dny svého života to nenech vymizet
 ze svého srdce, ale seznamuj s tím své syny a vnuky.

10 Toho dne, kdy jste stáli před Hospodinem, svým Bohem, na
 Chorébu, mi Hospodin řekl: „Shromáždi mi lid. Chci, ať slyší má
 slova a učí se mne ctít po všechny dny svého života na zemi.
 Těmuž ať učí i své děti.“

11 A tak jste se přiblížili a stanuli pod horou. Hora plála ohněm až
 12 k samému nebi; kolem tma, oblak a mračno. Tehdy k vám Hos-
 podin promluvil z prostředku ohně. Slyšeli jste slova, ale neroze-
 13 znávali žádnou podobu, pouze hlas. Vyhlásil vám svou smlouvu, kte-
 rou vám přikázal plnit, totiž Desatero, jež napsal na dvě kamenné
 desky.

14 Tenkrát mi Hospodin přikázal, abych vás učil těmto ustanove-
 ním a pravidlům, abyste je dodržovali v zemi, kterou jdete obsadit.

15 Toho dne, kdy k vám Hospodin promluvil na Chorébu z pro-
 středku ohně, jste přece neviděli žádnou podobu. Mějte se tedy
 16 velmi na pozoru, abyste se nezvrhli a nevytvořili si modlu v jaké-
 17 koli podobě, ať by to byla socha ve tvaru muže či ženy, jakéhokoli
 18 zvířete na zemi, jakéhokoli ptáka létajícího po nebi, čehokoli, co
 19 leze po zemi, nebo jakékoli ryby ve vodě pod zemí. Když pozve-
 dneš oči k nebi a pohlédneš na slunce, měsíc a hvězdy, na celý
 nebeský zástup, nenech se strhnout, aby ses jim klaněl a sloužil
 jim. Hospodin, tvůj Bůh, je věnoval všem národům pod nebem,

ale vás Hospodin vzal a vyvedl z tavicí pece, z Egypta. Tak jste se 20
jako lid stali jeho dědictvím a tak je tomu dodnes.

Na mne se však Hospodin kvůli vašim slovům rozhněval. Přísahal, 21
že nepřekročím Jordán a nevejdu do té krásné země, kterou
ti Hospodin, tvůj Bůh, dává za dědictví. Ano, zemřu v této zemi. 22
Nepřejdu Jordán, ale vy ho přejdete a obsadíte tu krásnou zem.
Mějte se tedy na pozoru, abyste nezapomněli na smlouvu Hospo- 23
dina, svého Boha, kterou s vámi uzavřel, a nevytvořili si modlu
v jakékoli podobě, což ti Hospodin, tvůj Bůh, zakázal. Hospodin, 24
tvůj Bůh, je stravující oheň, žárlivě milující Bůh!

V té zemi budeš plodit syny a vnuky. Jestliže se, až zestárnete, 25
zvrhnete a vytvoříte si modlu v jakékoli podobě, spácháte v očích
Hospodina, svého Boha, zlou věc a popudíte ho. Dosvědčuji vám 26
dnes před nebem a zemí, že pak v zemi, kterou se za Jordánem
chystáte obsadit, rychle a naprosto vyhynete. Nezůstanete v ní
dlouho; budete naprosto vyhlazeni. Hospodin vás rozptýlí mezi 27
národy, takže vás uprostřed pohanů, kam vás Hospodin zažene,
zůstane jen hrstka. Tam budete sloužit bohům vytvořeným lid- 28
skýma rukama, bohům ze dřeva a kamene, kteří nevidí ani neslyší,
nejedí ani necítí.

Tam pak začnete hledat Hospodina, svého Boha. Budeš-li jej 29
hledat celým svým srdcem a celou svou duší, najdeš ho. Toto vše 30
tě ve tvém trápení postihne, avšak nakonec se vrátíš k Hospodinu,
svému Bohu, a budeš jej poslouchat. Hospodin, tvůj Bůh, je sou- 31
citný Bůh – nenechá tě a nedopustí tvou záhubu; nezapomene na
smlouvu s tvými otci, kterou jim potvrdil přísahou.

Vyptávej se na staré časy. Ptej se, co bylo před tebou ode dne, 32
kdy Bůh na zemi stvořil člověka. Ptej se od jednoho konce nebe po
druhý, zda se kdy stalo něco tak velikého anebo bylo o něčem 33
takovém slýcháno. Slyšel kdy nějaký lid hlas Boha mluvícího
z prostředku ohně, jak jsi jej slyšel ty, a zůstal živ? Zkusil kdy 34
nějaký bůh přijít a za velikých zkoušek, znamení a divů si vzít
národ zprostřed jiného národa, a to bojem, mocnou rukou, vzta-
ženou paží a velikými a hroznými činy, jak to vše před vašima
očima v Egyptě udělal Hospodin, váš Bůh, pro vás?

35 Tobě to však bylo ukázáno, abys poznal, že Hospodin je Bůh;
 36 kromě něj žádný není. Z nebe ti dal slyšet svůj hlas, aby tě vyučil,
 a na zemi ti ukázal svůj veliký oheň, abys slyšel jeho slova z pro-
 37 středku ohně. To proto, že miloval tvé otce, vyvolil jejich budoucí
 38 símě. Tebe pak osobně vyvedl svou velikou mocí z Egypta, aby
 před tebou vyhnal národy větší a mocnější než jsi ty, aby tě uvedl
 do jejich země a dal ti ji za dědictví, jak se to právě dnes děje.

39 Dnešního dne tedy věz a vezmi si k srdci, že Hospodin je Bůh;
 40 kromě něj žádný není. Zachovávej tedy jeho pravidla a přikázání,
 jež ti dnes udílím. Pak se tobě i tvým dětem povede šťastně a bu-
 deš mít dlouhý život v zemi, kterou ti navždy dává Hospodin, tvůj
 Bůh.

41,42 Mojžíš pak určil tři města na východní straně Jordánu, aby se
 tam směl uchýlit každý, kdo někoho neúmyslně zabil, aniž ho
 kdy předtím měl v nenávisti. Uchýlí se do jednoho z těch měst
 43 a zůstane naživu: Becer na pusté náhorní rovině patřící synům
 Rubenovým, Ramot v Gileádu patřícím synům Gádovým a Golan
 v Bášanu patřícím synům Manasesovým.

Výzva k poslušnosti

44,45 Toto je Zákon, který Mojžíš předložil synům Izraele. Toto jsou
 svědectví, pravidla a zákony, jež Mojžíš přednesl synům Izraele
 46 po jejich odchodu z Egypta. Stalo se to v Zajordání, v roklině
 naproti Bet-peoru, v zemi emorejského krále Sichona, bydlícího
 v Češbonu. Toho Mojžíš se syny Izraele po odchodu z Egypta
 47 porazil. Obsadili jeho zem i zem bášanského krále Oga, tedy
 48 zem obou emorejských králů na východním břehu Jordánu: od
 Aroeru na břehu potoka Arnon až k hoře Sirion (což je Hermon)
 49 a celou východní stranu jordanického údolí Araba až k Solnému
 moři v Arabě pod úbočím Pisgy.

1 **5** Mojžíš svolal celý Izrael a řekl jim: Slyš, Izraeli, pravidla a zá-
 2 kony, jež vám dnes předkládám k slyšení. Učte se jim a pečlivě
 3 je dodržujte. Hospodin, náš Bůh, s námi na Chorébu uzavřel smlou-
 4 vu. Tuto smlouvu Hospodin neuzavřel s našimi otci, ale s námi,
 kteří tu dnes jsme, s námi všemi, kteří žijeme. Hospodin s vámi na

oné hoře mluvil z prostředku ohně tváří v tvář. Já jsem tenkrát stál 5
mezi Hospodinem a vámi, abych vám oznámil Hospodinovo slovo.

Řekl: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, jenž tě vyvedl z egyptské 6
země, z domu otroctví.

Neměj žádné bohy kromě mne. 7

Nevytvářej si modly v podobě čehokoli nahoře na 8
nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Ne- 9
klaň se jim a nesluž jim, neboť já Hospodin, tvůj
Bůh, jsem Bůh žárlivě milující. Trestám nepravost
otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch,
kdo mě nenávidí, a prokazují milosrdenství tisícům 10
pokolení těch, kdo mě milují a zachovávají má
příkázání.

Neužívej jméno Hospodina, svého Boha, nadar- 11
mo, neboť toho, kdo by užil jeho jména nadarmo,
Hospodin neponechá bez trestu.

Zachovávej sobotní den, aby ti byl svatý, jak ti 12
přikázal Hospodin, tvůj Bůh. Šest dní budeš prac- 13
vat a dělat všechnu svoji práci, ale sedmý den je 14
dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému
Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci – ty, tvůj syn ani
tvá dcera, tvůj otrok ani tvá děvečka, tvůj býk ani
tvůj osel, žádné z tvých dobytčat. Také přistěhova-
lec ve tvých branách ať si odpočine spolu s tebou,
tvým otrokem a tvou děvečkou. Pamatuj, že jsi byl 15
v egyptské zemi otrokem a Hospodin, tvůj Bůh, tě
odtud vyvedl mocnou rukou a vztaženou paží. To
proto ti Hospodin, tvůj Bůh, přikázal, abys dodržo-
val sobotní den.

Cti svého otce i matku, jak ti přikázal Hospodin, 16
tvůj Bůh, ať jsi dlouho živ a vede se ti dobře na
zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

Nezabíjej. 17

Necizolož. 18

Nekrad'. 19

20 Nelži o svém bližním.

21 Neprahni po manželce svého bližního. Nezávid' svému bližnímu jeho dům, jeho pole, otroka, děvčku, býka ani osla – nezávid' svému bližnímu vůbec nic.“

22 Tato slova promluvil Hospodin k celému vašemu shromáždění na oné hoře. Řekl je mocným hlasem z prostředku ohně, oblaku a mračna a nic k nim nedodal. Napsal je na dvě kamenné desky a dal je mně.

23 Když jste uslyšeli ten hlas z prostředku tmy, zatímco hora plála ohněm, přistoupili jste ke mně – všichni představitelé vašich kmenů
24 a vaši starší – a řekli jste: „Hle, Hospodin, náš Bůh, nám ukázal svou slávu a svou velikost; slyšeli jsme jeho hlas z prostředku ohně! Dnešního dne jsme viděli, že Bůh může mluvit s člověkem
25 a ten může zůstat naživu. Proč ale máme riskovat smrt? Vždyť nás ten ohromný oheň může pohltit! Budeme-li nadále muset
26 poslouchat hlas Hospodina, našeho Boha, zemřeme. Kdy který smrtelník slyšel hlas živého Boha mluvícího z prostředku ohně
27 a zůstal naživu? Přístup k němu sám a vyslechni vše, co Hospodin, náš Bůh, řekne. Potom nám povíš všechno, co Hospodin, náš Bůh, poví tobě, a my to poslechneme a vykonáme.“

28 Když jste se mnou takto mluvili, Hospodin uslyšel vaše slova a řekl mi: „Slyšel jsem slova, která ti tento lid řekl. Dobře to
29 všechno pověděli. Kéž by jen měli takové srdce, aby mne po všechny dny ctili a zachovávali všechna má přikázání, aby se jim
30 i jejich dětem navěky vedlo dobře! Jdi a řekni jim, ať se vrátí ke svým stanům. Ty však zůstaň zde u mne. Sdělím ti všechna přikázání, pravidla a zákony, jimž je budeš učit, aby je dodržovali
31 v zemi, kterou jim dávám za dědictví.“

32 Proto pečlivě dodržujte, co vám Hospodin, váš Bůh, přikázal.
33 Neuchylujte se napravo ani nalevo. Vždy jděte po cestě, kterou vám určil Hospodin, váš Bůh. Pak budete mít dlouhý a šťastný život v zemi, kterou se chystáte obsadit.

1 **6** A toto jsou ta přikázání, pravidla a zákony. Hospodin, váš Bůh, mi přikázal, ať vás jim učím, abyste je dodržovali v zemi,

2 kterou jdete obsadit. Chce, abys ty i tvůj syn a vnuk po všechny
 dny svého života ctili Hospodina, svého Boha, a zachovávali
 všechna jeho pravidla a přikázání, jež ti udílím, abys byl dlouho
 živ. Slyš je, Izraeli, a pečlivě je dodržuj. Pak se ti povede dobře
 3 a v zemi oplývající mlékem a medem se mocně rozmnožíte, jak
 ti to řekl Hospodin, Bůh tvých otců.

Slyš, Izraeli: 4
 Hospodin, náš Bůh, Hospodin je jeden!
 Proto budeš milovat Hospodina, svého Boha, 5
 celým svým srdcem,
 celou svou duší a celou svou silou.

Atť tato slova, jež ti dnes přikazuji, zůstanou ve tvém srdci. Vště- 6,7
 puj je svým synům a mluv o nich, atť sedíš doma, nebo jdeš po
 cestě, atť uléháš, anebo vstáváš. Přivaž si je jako znamení na ruku 8
 a jako pásek na čelo. Napiš je na veřeje svého domu a na své brány. 9

Hospodin, tvůj Bůh, tě přivede do země, kterou s přísahou 10
 zaslíbil tvým otcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. Dá ti v ní
 veliká a krásná města, jež jsi nestavěl, domy plné všeho dobrého, 11
 jež jsi neplnil, vykopané studny, jež jsi nekopal, vinice a olivovní, jež
 jsi nesázal. Až pak budeš jíst a nasytíš se, měj se na pozoru, abys 12
 nezapomněl na Hospodina, jenž tě vyvedl z egyptské země, z domu
 otroctví.

Hospodina, svého Boha budeš ctít, jemu budeš sloužit a při 13
 jeho jménu budeš přísahat. Nesmíš následovat cizí bohy, žádné 14
 z bohů okolních národů. Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, jenž upro- 15
 střed tebe přebývá, je žárlivě milující Bůh! Jinak proti tobě vzplane
 hněv Hospodina, tvého Boha, a vyhladí tě z povrchu země.

Nepokoušejte Hospodina, svého Boha, jako jste jej pokoušeli 16
 v Masse. Pečlivě zachovávejte přikázání Hospodina, svého Boha, 17
 i jeho svědectví a pravidla, která ti vydal. Čiň, co je v Hospodino- 18
 vých očích správné a dobré. Pak se ti povede dobře a vejdeš do té
 krásné země, kterou Hospodin s přísahou zaslíbil tvým otcům,
 obsadíš ji a zaženeš všechny své nepřátele, jak ti to řekl Hospodin. 19

Až se tě v budoucnu tvůj syn zeptá: „Co znamenají ta svědectví, 20
 pravidla a zákony, jež vám přikázal Hospodin, váš Bůh?“ –

21 odpovíš mu: „V Egyptě jsme byli faraonovými otroky, ale Hospo-
 22 din nás mocnou rukou z Egypta vyvedl. Před našima očima přivedl
 23 Hospodin na Egypt, na faraona i na celý jeho dvůr veliká a hrozná
 24 znamení a divy. Nás však odtud vyvedl, aby nás přivedl sem a dal
 nám zemi, kterou s přísahou zaslíbil našim otcům. Tehdy nám
 Hospodin přikázal, abychom se řídili všemi těmito pravidly a ctili
 Hospodina, svého Boha. Pak se nám po všechny dny našeho života
 25 povede dobře, a tak je tomu dnes. Naše spravedlnost je v tom,
 abychom před Hospodinem pečlivě dodržovali všechna tato
 přikázání, jak nám uložil.“

1 **7** Až tě Hospodin, tvůj Bůh, uvede do země, kterou přicházíš
 obsadit, vytlačí před tebou početné národy: Chetity, Gir-
 2 gasejce, Emorejce, Kananejce, Perizejce, Hivejce a Jebusejce –
 sedm národů větších a mocnějších, než jsi ty. Hospodin, tvůj
 Bůh, ti je vydá, abys je pobil, a tak je vyhladíš jako proklaté.
 3 Neuzavřeš s nimi smlouvu a nesmiluješ se nad nimi. Nespřízníš
 se s nimi – nedáš svou dceru jejich synovi, ani nevezmeš jejich
 4 dceru pro svého syna. To by pak tvé potomky odvrátilo ke službě
 cizím bohům. Hospodin by proti vám vzplanul hněvem a rychle
 5 by tě vyhladil. Proto s nimi naložte takto: jejich oltáře zbořte,
 jejich posvátné sloupy roztříštěte, jejich posvátné kůly zporázejte
 6 a jejich tesané sochy spalte ohněm. Jsi přece svatý lid Hospodina,
 svého Boha! Tebe Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil, abys byl jeho lidem,
 jeho zvláštním pokladem jako žádný jiný lid na zemi.

7 Ne proto, že by vás bylo více než jiných národů, k vám Hospo-
 din přilnul a vyvolil si vás – vždyť jste nejnepatrnější z národů!
 8 Avšak proto, že si vás Hospodin zamiloval, a proto, že chtěl
 splnit přísahu, kterou dal tvým otcům, vyvedl vás Hospodin moc-
 nou rukou a vykoupil tě z domu otroctví, z ruky egyptského krále
 faraona.

9 Věz tedy, že Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh. Je to věrný Bůh,
 zachovávající smlouvu a milosrdenství do tisícího pokolení těch,
 10 kdo jej milují a dodržují jeho přikázání. Těm, kdo jej nenávidí,
 však odpláčí osobně, aby je vyhubil. Nebude váhat – tomu, kdo
 jej nenávidí, odplatí osobně.

Zachovávej tedy přikázání, pravidla a zákony, jež ti dnes přikazují, a dodržuj je. Budeš-li tato pravidla poslouchat, zachovávat a dodržovat, pak Hospodin, tvůj Bůh, vůči tobě dodrží svou smlouvu oddané lásky, jak přísahal tvým otcům. 11 12

Bude tě milovat, bude ti žehnat a rozmnoží tě. Požehná plodu tvého lůna i plodům tvé půdy – tvému obilí, vínu i oleji, vrhu tvého skotu i mláďatům tvého bravu v zemi, o níž přísahal tvým otcům, že ti ji dá. Budeš požehnaný nade všechny národy. Nevyskytne se u tebe neplodný ani neplodná, ani mezi tvým dobyt看kem. Hospodin od tebe odejme každou nemoc. Nevloží na tebe žádnou ze zlých chorob, které jsi poznal v Egyptě, ale postihne jimi všechny, kdo tě nenávidí. 13 14 15

Pohlíš všechny národy, které ti Hospodin, tvůj Bůh, dává. Nebudeš na ně hledět s účastí – tak by ses octl v pasti a nakonec sloužil jejich bohům. 16

Možná si v srdci řekneš: „Tyto národy jsou početnější než já – jak je budu moci vyhnat?“ Neboj se jich! Jen si vzpomeň, jak Hospodin, tvůj Bůh, naložil s faraonem a s celým Egyptem! Vzpomeň si na veliké zkoušky, jež jsi viděl na vlastní oči, na znamení a divy, na mocnou ruku a vztaženou paži, jíž tě Hospodin, tvůj Bůh, vyvedl. Takto Hospodin, tvůj Bůh, naloží se všemi národy, jichž se obáváš. Hospodin, tvůj Bůh, na ně pošle i sršně, dokud nezahyne i poslední z těch, kdo se před tebou skryli. 17 18 19 20

Neměj z nich strach, vždyť uprostřed tebe je Hospodin, tvůj Bůh, veliký a hrozný Bůh! Hospodin, tvůj Bůh, před tebou ty národy vytlačí postupně; nebudeš je moci zdolat rychle, aby se proti tobě nerozmnožila divoká zvěř. Hospodin, tvůj Bůh, ti je vydá, a budou žít v hrůze, dokud nebudou vyhlazeni. Vydá do tvých rukou i jejich krále, takže vymažeš jejich jméno pod nebem. Žádný před tebou neobstojí, všechny je vyhladíš. 21 22 23 24

Sochy jejich bohů spal ohněm. Nesmíš zatoužit po stříbru ani zlatu, které je na nich. Neber si je, abys neupadl do léčky. Pro Hospodina, tvého Boha, je to ohavnost! Nesmíš si tu ohavnost přinést domů, jinak propadneš klatbě jako ona. Budeš se jí štítit a pokládat ji za hnusnou ohavnost, neboť propadla klatbě. 25 26

Výzva k pokoře

- 1 **8** Pečlivě dodržujte všechna přikázání, jež ti dnes udílím, abyste
 2 byli živi, rozmnožili se a mohli vejít a obsadit zem, kterou
 3 Hospodin s přísahou zaslíbil tvým otcům. Pamatuj na celou tu
 4 cestu, kterou tě Hospodin, tvůj Bůh, vedl těchto čtyřicet let po
 5 poušti, aby tě pokořil a vyzkoušel a aby poznal, co je v tvém
 6 srdci – zda budeš zachovávat jeho přikázání, nebo ne. Pokořoval
 7 tě a dopouštěl na tebe hlad; krmil tě manou, kterou jsi neznal ty
 8 ani tví otcové, aby ti dal poznat, že nejen chlebem bude člověk
 9 živ, ale vším, co vychází z Hospodinových úst. Tvůj oděv za těch
 10 čtyřicet let nezchátral a tvé nohy neotekly.
- 11 Věz tedy ve svém srdci, že jako člověk vychovává svého syna,
 12 tak Hospodin, tvůj Bůh, vychovává tebe. Zachovávej přikázání
 13 Hospodina, svého Boha, chod' po jeho cestách a cti jej.
- 14 Hospodin, tvůj Bůh, tě totiž uvádí do krásné země, do země
 15 s potoky a vodními prameny, jež vyvěrají z hlubin v údolích
 16 i na horách; do země pšenice a ječmene, vinné révy, fíků a graná-
 17 tových jablek, do země olivového oleje a medu, do země, v níž
 18 nebudeš jíst chléb poskrovnu a v ničem nebudeš mít nedostatek,
 19 do země, jejíž kamení je železo a z jejíchž hor budeš těžit měď.
 20 Tam budeš jíst do sytosti a budeš dobrořečit Hospodinu, svému
 21 Bohu, za tu krásnou zem, kterou ti dal.
- 22 Měj se však na pozoru, abys nezapomněl na Hospodina,
 23 a nepřestal zachovávat jeho přikázání, pravidla a ustanovení, jež
 24 ti dnes přikazuji. Až se najíš do sytosti, až postavíš krásné domy
 25 a zabydlíš se v nich, až se tvůj skot a brav rozmnoží, až budeš
 26 mít hojnost stříbra a zlata, až se všechn tvůj majetek bude roz-
 27 růstat, pak ať se tvé srdce nepozdvihne, takže bys zapomněl na
 28 Hospodina, svého Boha.
- 29 To on tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.
- 30 To on tě provedl velikou a hroznou pouští plnou jedovatých
 31 hadů a štírů, tím suchopárem bez vody.
- 32 To on ti vyvedl vodu z nejtvrďší skály.
- 33 To on tě na poušti krmil manou, kterou tví otcové neznali, aby
 34 tě pokořil a vyzkoušel, aby se ti v budoucnu vedlo šťastně.

Neříkej si v srdci: „Díky svým schopnostem a své síle jsem se 17
takto vzmožil“, ale pamatuj na Hospodina, svého Boha. Je to přece 18
on, kdo ti dává schopnost vytvářet bohatství, aby potvrdil svou
smlouvu, kterou odpřisáhl tvým otcům, a která platí dodnes.

Pokud bys však skutečně zapomněl na Hospodina, svého Boha, 19
a následoval cizí bohy, sloužil jim a klaněl se jim, pak vás dnes
varuji, že zcela vyhynete. Jako národy, které před vámi Hospodin 20
vyhubil, tak vyhynete, protože jste neposlouchali Hospodina, svého
Boha.

Slyš, Izraeli, dnes se chystáš přejít Jordán, abys ovládl národy 1
větší a mocnější než jsi ty: veliká města opevněná až k nebi,
mohutný a početný lid, Anakovce, o kterých víš a o nichž jsi 2
slyšel: „Kdo obstojí proti synům Anakovým?“ Dnešního dne tedy 3
věz, že Hospodin, tvůj Bůh, on sám jde před tebou jako stravující
oheň. On sám je vyhladí, on je před tebou pokoří, takže je vyženeš
a rychle je vyhubíš, jak ti Hospodin řekl.

Až je však Hospodin, tvůj Bůh, před tebou zažene, neříkej si 4
v srdci: „Díky mé spravedlnosti mě Hospodin dovedl až sem,
abych tu zem obsadil.“ Hospodin ty národy před tebou vyhání 5
pro jejich zkaženost! Ne pro svou spravedlnost a ne pro ryzost
svého srdce vstupuješ do jejich země, abys ji obsadil. Hospodin,
tvůj Bůh, ty národy před tebou vyhání pro jejich zkaženost a proto,
aby splnil slovo, jež Hospodin odpřisáhl tvým otcům, Abrahamo- 6
vi, Izákovi a Jákobovi. Věz tedy, že Hospodin, tvůj Bůh, ti tu
krásnou zem nedává za dědictví pro tvou spravedlnost – jste
přece tvrdošíjný lid!

Vzpomeň si a nezapomínej, jak jsi popouzel Hospodina, svého 7
Boha, na poušti. Ode dne, kdy jsi vyšel z Egypta, až do svého pří-
chodu sem jste se bouřili proti Hospodinu.

Popouzeli jste Hospodina i na Chorébu, až se na vás rozhněval 8
tak, že vás chtěl vyhladit. Když jsem na tu horu vystoupil, abych 9
přijal kamenné desky – desky smlouvy, kterou s vámi Hospodin
uzavřel – zůstal jsem na hoře čtyřicet dní a čtyřicet nocí bez
chleba a bez vody. Tehdy mi Hospodin dal dvě kamenné desky 10
popsané Božím prstem. Na nich byla všechna slova, jimiž k vám
v Den setkání mluvil na oné hoře z prostředku ohně. Když 11

12 uplynulo těch čtyřicet dní a čtyřicet nocí, Hospodin mi dal dvě kamenné desky – desky smlouvy. Potom mi Hospodin řekl: „Hned sestup dolů! Tvůj lid, který jsi vyvedl z Egypta, spáchal zvrácnost. Brzy sešli z cesty, kterou jsem jim přikázal: odlili si modlu!“

13 Hospodin mi tehdy řekl: „Pozoruj tento lid – ó, jak je tvrdošijný! Nech mě, ať je vyhladím a vymažu jejich jméno pod nebem, ale z tebe učiním národ mocnější a početnější než jsou oni.“

15 Otočil jsem se tedy a se dvěma deskami smlouvy v obou rukou jsem sestoupil z hory. A hora plála ohněm. Tenkrát jsem uviděl, jak jste zhřešili proti Hospodinu, svému Bohu: odlili jste si sochu telete! Brzy jste sešli z cesty, kterou vám přikázal Hospodin, váš Bůh! Vzal jsem ty dvě desky, oběma rukama je zahodil a před vašimi očima je roztříštil.

18 Vrhel jsem se na zem a ležel před Hospodinem tak jako předtím – čtyřicet dní a čtyřicet nocí bez chleba a bez vody. To pro všechny váš hřích, jenž jste spáchali, když jste se v Hospodinových očích provedli tuto hanebnost a popudili jej. Děsil jsem se toho zuřivého hněvu! Hospodin se proti vám rozlítal tak, že by vás vyhladil. Ale i tenkrát mě Hospodin vyslyšel. Hospodin se hněval na Árona tak, že jej chtěl zahubit, a proto jsem se tenkrát modlil i za Árona. To vaše hříšné dílo, to tele, jsem pak vzal, roztavil v ohni, roztloukl a rozdrtil až na jemný prášek, který jsem vysypal do potoka stékajícího z té hory.

22 Také v Taběře, Masse a Kibrot-taavě jste popuzeli Hospodina.

23 Když vás pak Hospodin vysílal z Kádeš-barné se slovy: „Vzhůru, obsaďte zem, kterou jsem vám dal!“, vzepřeli jste se příkazu Hospodina, svého Boha. Nevěřili jste mu a neposlechli ho. Bouřili jste se proti Hospodinu ode dne, kdy jsem vás poznal!

25 Vrhel jsem se před Hospodina, ležel jsem před ním čtyřicet dní a čtyřicet nocí, když řekl, že vás vyhladí. A takto jsem se modlil k Hospodinu: „Hospodine, Pane můj, nedopouštěj záhubu na svůj lid, na své dědictví, jež jsi ve své velikosti vykoupil a mocnou rukou vyvedl z Egypta. Vzpomeň si na své služebníky, na Abrahama, Izáka a Jákoba! Nehleď na zatvrzelost tohoto lidu, na jejich zkaženost a hřích. Jinak v zemi, odkud jsi nás vyvedl, řeknou: „Hospodin je vyvedl, aby je pozabíjel na poušti, protože je nedo-

kázal uvést do země, kterou jim slíbil, a protože je nenáviděl!‘
Oni jsou přece tvůj lid a tvé dědictví. Vyvedl jsi je svou velikou 29
mocí a vztaženou paží!‘

10 Tenkrát mi Hospodin řekl: „Vytesej si dvě kamenné desky 1
jako byly ty první a vystup ke mně na horu. Zhotov také
dřevěnou truhlu. Já na ty desky napíšu slova, jež byla na oněch 2
prvních deskách, které jsi roztříštil, a ty je uložíš do truhly.“

Vyrobil jsem tedy truhlu z akáciového dřeva, vytesal dvě ka- 3
menné desky podobné oněm prvním a s oběma deskami v rukou
jsem vystoupil na horu. On pak na ty desky napsal tentýž nápis 4
jako předtím, totiž Desatero, jež vám Hospodin sdělil v Den shro-
máždění na oné hoře z prostředku ohně. A když mi je Hospodin 5
dal, otočil jsem se a sestoupil z hory. Desky jsem pak uložil do
truhly, kterou jsem vyrobil, a jsou v ní, jak mi Hospodin přikázal.

Synové Izraele táhli od studní Bene-jaakan do Mosery. Tam 6
zemřel Áron a tam byl pochován. Na jeho místě pak konal kněž-
skou službu jeho syn Eleazar. Odtud pak táhli do Gudgodu 7
a z Gudgodu do Jotbaty, krajiny potoků plných vody. Tenkrát 8
Hospodin oddělil kmen Levi, aby nosili Truhlu Hospodinovy smlou-
vy, aby stáli před Hospodinem, sloužili mu a v jeho jménu aby 9
žehnali, jak to činí až dodnes. Proto nemá Levi žádný podíl ani
dědictví mezi svými bratry – sám Hospodin je jeho dědictvím,
jak mu to Hospodin, tvůj Bůh pověděl.

Já jsem tedy na oné hoře zůstal, tak jako poprvé, čtyřicet dní 10
a čtyřicet nocí. I tenkrát mě Hospodin vyslyšel a svolil, že tě
nezahubí. Hospodin mi řekl: „Vstaň, vydej se na cestu v čele lidu. 11
Ať vejdou a obsadí tu zem, o níž jsem přísahal jejich otcům, že
jim ji dám!“

Výzva k lásce

Nyní tedy, Izraeli – co od tebe Hospodin, tvůj Bůh, žádá? Jen 12
to, abys ctil Hospodina, svého Boha, kráčel po všech jeho cestách
a miloval jej. Chce, abys sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým
svým srdcem a celou svou duší, abys zachovával Hospodinova 13
přikázání a ustanovení, jež ti dnes přikazují pro tvé dobro.

14 Hle, Hospodinu, tvému Bohu, patří nebe i nebesa nebes, země
 15 i vše, co je na ní. Pouze ke tvým otcům však Hospodin přilnul
 16 svou láskou. Ze všech národů vyvolil jejich potomstvo, totiž vás,
 a tak je tomu dodnes. Obřezte tedy svá neobřezaná srdce a ne-
 buďte už tvrdošíjní.

17 Hospodin, váš Bůh, je Bůh bohů a Pán pánů, veliký, mocný
 18 a hrozný Bůh, nestranný a neúplatný. Zjednává právo sirotku
 a vdově, miluje přistěhovalce, a tak jej krmí a šatí.

19 Proto milujte přistěhovalce –
 vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě!
 20 Hospodina, svého Boha, cti a jemu služ,
 k němu se přimkni a v jeho jménu přísahej.
 21 To on je tvou chloubou, to on je tvůj Bůh!
 Veliké a hrozné věci pro tebe vykonal,
 na vlastní oči viděls to!
 22 Tví otcové sestoupili do Egypta,
 sedmdesát osob tenkrát bylo jich.
 Hospodin, tvůj Bůh, však nyní způsobil,
 že je vás jako hvězd na nebi.

1 **11** Proto miluj Hospodina, svého Boha,
 a po všechny dny zachovávej, co ti uložil –
 jeho pravidla, přikázání a zákony.

2 Dnešního dne tedy vězte, že to nebyli vaši synové, kdo poznal
 a zažil ponaučení od Hospodina, vašeho Boha. To vy znáte jeho
 3 velikost, jeho mocnou ruku a vztaženou paži, jeho znamení
 a skutky, jež uprostřed Egypta vykonal na faraonovi a celé jeho
 4 zemi. Vy víte, co Hospodin udělal s egyptským vojskem, s jeho
 koni i vozy – jak ty pronásledovatele zaplavil vodami Rudého
 5 moře, a tak je vyhubil. Až dodnes si pamatujete, co s vámi činil
 6 na poušti, než jste dorazili sem, i to, co učinil Dátanovi a Abira-
 movi, synům Eliaba, syna Rubenova – země otevřela ústa a po-
 hltla je, jejich rodiny, jejich stany i všechno živé, co šlo za nimi!
 7 Vy sami jste na vlastní oči viděli celé to veliké Hospodinovo dílo,
 které vykonal.

Proto dodržujte všechna přikázání, jež vám dnes přikazují. Pak 8
budete mít sílu vejít a obsadit zem, kterou jdete obsadit, a budete 9
užívat dlouhého života v zemi, o níž Hospodin přísahal vašim
otcům, že ji dá jim a jejich semeni – zem oplývající mlékem
a medem.

Země, kterou přicházíš obsadit, totiž není jako egyptská zem, 10
z níž jste vyšli, kterou jsi osíval semenem a zavlažoval ji prací svých
nohou jako zelinářskou zahradu. Země, kterou jdete obsadit, je 11
země hor a údolí, zavlažovaná nebeským deštěm. Je to země, 12
o níž pečuje Hospodin, tvůj Bůh. Oči Hospodina, tvého Boha, jsou
stále obráceny k ní, od počátku roku do jeho konce.

Budete-li opravdu poslouchat přikázání, jež vám dnes udílím, 13
totiž abyste milovali Hospodina, svého Boha, a sloužili mu celým
srdcem a celou duší, dám vaší zemi déšť v patřičný čas – raný 14
i pozdní déšť. Pak budeš sklízet své obilí, víno i olej. Na tvých 15
pastvinách dám vyrůst trávy pro tvůj dobytek. Budeš moci jíst do
sytosti.

Mějte se však na pozoru, abyste se v srdcích nedali svést 16
a neodvrátili se k cizím bohům. Kdybyste jim sloužili a klaněli se
jim, Hospodin by proti vám vzplanul hněvem, zavřel by nebe, 17
aby nevydalo déšť, a země by nevydala svou úrodu. Tak byste
v té krásné zemi, kterou vám Hospodin dává, rychle vymřeli.

Uložte si tato má slova v srdci a v duši, přivažte si je jako 18
znamení na ruku a jako pásek na čelo. Vyučujte jim své syny. 19
Mluv o nich, ať sedíš doma, nebo jdeš po cestě, ať uléháš, anebo
vstáváš. Napiš je na veřejích svého domu i na svých branách. Pak 20,21
budete vy i vaši synové žít dlouho v zemi, o níž Hospodin přísah
al vašim otcům, že jim ji dá – tak dlouho, dokud bude nebe nad
zemí.

Budete-li pečlivě dodržovat všechna tato přikázání, jež vám 22
udílím, budete-li milovat Hospodina, svého Boha, kráčet po všech
jeho cestách a přimknete se k němu, Hospodin před vámi vyžene 23
všechny tyto národy. Budete moci vyhnat národy větší a mocnější
než jste sami. Každé místo, na něž stoupne vaše noha, bude vaše. 24
Vaše hranice povede od pouště až k Libanonu a od té veliké řeky,
řeky Eufrat až k Západnímu moři. Nikdo před vámi neobstojí; 25

Hospodin, váš Bůh, uvede strach a hrůzu z vás na celou zem, kamkoli šlápnete, jak vám pověděl.

- 26 Pohled, dnes vám předkládám požehnání i prokletí.
 27 Požehnání – budete-li poslouchat přikázání Hospodina, svého Boha, jež vám dnes udílím.
 28 Prokletí – nebudete-li poslouchat přikázání Hospodina, svého Boha, ale sejdete z cesty, kterou vám dnes prikazuji, a vydáte se za cizími bohy, jež jste nepoznali.
 29 Až tě Hospodin, tvůj Bůh, přivede do země, kterou přicházíš obsadit, budeš pronášet požehnání na hoře Gerizim a prokletí na hoře Ebal. (Obě jsou za Jordánem, kus cesty směrem na západ, v zemi Kananejců bydlících na pláni proti Gilgalu poblíž háje More.)
 31 Chystáte se překročit Jordán a obsadit zem, kterou vám dává
 32 Hospodin, váš Bůh. Až ji obsadíte a usadíte se v ní, pečlivě dodržujte všechna ustanovení a pravidla, jež vám dnes předkládám.

PODMÍNKY SMLOUVY

Zákony o bohoslužbě

- 1 **12** Toto jsou pravidla a zákony, jež budete po všechny dny
 svého života pečlivě dodržovat v zemi, kterou ti Hospodin,
 Bůh tvých otců, dal za dědictví.
 2 Naprosto zničte všechna místa, kde národy, jež vyháníte, slou-
 žily svým bohům – ať už na vysokých horách a návrších, nebo
 3 pod kdejakým zeleným stromem. Jejich oltáře zbořte, jejich posvátné sloupy roztrástejte, jejich posvátné kůly spalte ohněm, sochy jejich bohů zporázejte a jejich jméno odtamtud vyhladte.
 4,5 Hospodinu, svému Bohu, nic takového nedělejte. Vyhledávejte místo, jež si Hospodin, váš Bůh, uprostřed vašich kmenů vyvolí
 6 za příbytek, a kde umístí své jméno. Tam chodte a tam přinášejte své zápalné a pokojné oběti, své desátky, obětní příspěvky z práce svých rukou, své slíbené i dobrovolné oběti a prvorozené ze svého skotu i bravu. Tam se svými rodinami jezte před Hospodinem,

svým Bohem, a radujte se z veškerého díla svých rukou, v němž ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal.

Nebudete jednat, jak tu jednáme dnes – každý tak, jak sám 8
pokládá za správné. Až dosud jste přece nevstoupili do odpočinutí, 9
do dědictví, které ti dává Hospodin, tvůj Bůh. Chystáte se však 10
přejít Jordán a usadit se v zemi, kterou vám Hospodin, váš Bůh, dává za dědictví, kde vám dá odpočinout ode všech okolních nepřátel a kde budete přebývat v bezpečí. Na místo, jež si Hospodin, váš Bůh, vyvolí za příbytek pro své jméno, tehdy přinášejte vše, co jsem vám přikázal – své zápalné a pokojné oběti, své desátky, obětní příspěvky z práce svých rukou a všechny své nejlepší věci, které jste přislíbili Hospodinu. Tam se před Hospodinem, svým Bohem, radujte se svými syny a dcerami, se svými otroky a děvečkami a také s levitou, který je ve tvém městě, neboť mezi vámi nemá žádný podíl ani dědictví. 11
12

Měj se na pozoru, abys neobětoval své zápalné oběti na kterémkoli místě, jež by sis sám vyhlédl. Pouze na místě, jež si Hospodin vyvolí v jednom z vašich kmenů, tam smíš obětovat své zápalné oběti a budeš dělat vše, co jsem ti přikázal. 13
14

Porážet dobytek a jíst maso můžeš s požehnáním Hospodina, svého Boha, v kterémkoli svém městě, kdykoli se ti zachce. Tak jako gazelu či jelena je smí jíst čistý i nečistý. Nesmíte však jíst krev – nech ji vytéci na zem jako vodu. 15
16

Nesmíš však ve svém městě jíst desátky ze svého obilí, vína a oleje, ani prvorozené ze svého skotu a bravu, žádnou ze svých slíbených či dobrovolných obětí, ani obětní příspěvky z práce svých rukou. Smíš je jíst pouze před Hospodinem, svým Bohem, na místě, jež si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí, a to se svým synem a dcerou, se svým otrokem a děvečkou i s levitou, který je ve tvém městě. Před Hospodinem, svým Bohem, se budeš radovat z veškerého díla svých rukou. Měj se na pozoru, abys po všechny dny, kdy budeš žít ve své zemi, nezanedbával levíty. 17
18
19

Až Hospodin, tvůj Bůh, rozšíří tvé hranice, jak ti pověděl, a ty si řekneš: „Pojedl bych maso“, protože právě dostaneš chuť na maso, smíš je jíst podle své chuti. I když budeš daleko od místa, 20
21

22 jež si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí, aby tam umístil své jméno, smíš porážet svůj skot i brav, jenž ti Hospodin dal, tak, jak jsem ti přikázal. Smíš je jíst ve svém městě podle své chuti. Smíš je jíst stejně, jako se jí gazela či jelen; smí je jíst nečistý stejně jako čistý.

23 Jen se utvrď v tom, abys nejedl krev – vždyť krev, to je život!
24 Nesmíš tedy s masem jíst jeho život. Nejez krev, nech ji vytéci na
25 zem jako vodu. Nejez ji. Tobě i tvým dětem se povede šťastně, když budeš činit, co je v Hospodinových očích správné.

26 Svě svaté oběti i slíbené dary však odnášej na místo, jež si
27 vyvolí Hospodin, váš Bůh. Tam budeš obětovat své zápalné oběti – maso i krev – na oltář Hospodina, svého Boha. U tvých ostatních obětí bude krev vylita na oltář Hospodina, tvého Boha, a maso sníš.

28 Dbej, abys poslouchal všechna tato slova, jež ti přikazuji. Tobě i tvým dětem se povede šťastně až navěky, když budeš v očích Hospodina, svého Boha, dělat, co je dobré a správné.

29 Hospodin, tvůj Bůh, před tebou vykoření národy, které jdeš
30 vyhnat. Až je vyženeš a usadíš se v jejich zemi, měj se na pozoru i poté, co budou vyhlazeni. Nesmíš je následovat do pasti – nevyhledávej jejich bohy. Neříkej: „Jak asi ty národy sloužily svým
31 bohům? Chtěl bych to zkusit i já.“ Nic takového Hospodinu, svému Bohu, nedělej! Vždyť pro své bohy dělají vše, co Hospodin, tvůj Bůh, považuje za ohavnost a co nenávidí. Dokonce pro své bohy pálí své syny a dcery v ohni!

32 Pečlivě dodržujte vše, co vám přikazuji – nic k tomu nepřidávejte ani z toho neubírejte.

1 **13** Ve tvém středu by se mohl objevit prorok nebo vizionář
2 a nabízet ti nějaké znamení či div se slovy: „Pojďme následovat cizí bohy“ (jež jsi nepoznal) „a sloužit jim!“ Tehdy, i kdyby
3 se stalo to znamení či div, o kterém ti říkal, neposlouchej jeho řeči. To vás Hospodin, váš Bůh, zkouší, aby se poznalo, zda milujete
4 Hospodina, svého Boha, celým srdcem a celou duší. Hospodina, svého Boha, následujte, jeho ctěte, jeho přikázání zachovávejte,

jeho poslouchejte, jemu služte a k němu se přimkněte. Takový 5
 prorok či vizionář ať je popraven, neboť nabádal k odpadnutí od
 Hospodina, vašeho Boha, který vás vyvedl z egyptské země
 a vykoupil vás z domu otroctví. Odstraň ze svého středu zlo –
 vždyť tě ten bludař chtěl strhnout z cesty, po níž ti přikázal jít
 Hospodin, tvůj Bůh!

Mohl by tě tajně ponoukat tvůj vlastní bratr nebo syn, dcera 6
 manželka ve tvém náručí nebo přítel, jehož miluješ jako sebe
 sama. Mohl by říkat: „Pojďme sloužit cizím bohům“ (jež jsi ne- 7
 poznal ty ani tví otcové, totiž některému z bohů okolních náro-
 dů, blízkých či vzdálených, z jednoho konce světa či z druhého). 8
 Nesvoluj a neposlouchej ho! Nesmíš se nad ním slitovat a ušetřit 9
 jej. Nesmíš ho krýt, musíš ho usmrtit. Sám na něj vztáhneš ruku 10
 jako první, aby zemřel, a pak se připojí všechen lid. Ukamenuj ho
 k smrti – vždyť tě chtěl odtrhnout od Hospodina, tvého Boha, 11
 který tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví! Až o tom
 uslyší všechen Izrael, přijde na ně bázeň, a už nikdy ve tvém
 středu podobné zlo nespáchají.

Mohl by ses doslechnout o jednom ze svých měst, jež ti Hospo- 12
 din, tvůj Bůh, dá k bydlení, že z vašeho středu vyšli ničemové, 13
 aby svedli obyvatele svého města slovy: „Pojďme sloužit cizím
 bohům“ (jež jsi nepoznal). Tehdy to prozkoumej a vyšetři; dů- 14
 kladně se na to vyptej. Pokud se najisto potvrdí, že ve tvém
 středu byla spáchána taková ohavnost, musíš obyvatele toho 15
 města pobít mečem. To město se vším, co je v něm, musíš vyhla-
 dit jako proklaté. I jeho dobytek musíš pobít mečem. Veškerou 16
 kořist z něj shromáždí doprostřed jeho náměstí a spal to město
 i s jeho kořistí jako zápalnou oběť Hospodinu, svému Bohu. Ať 17
 je z něj navěky hromada sutin, ať už nikdy není vystavěno. Nic
 z toho, co propadlo klatbě, ti nesmí zůstat v rukou. Pak se Hospo-
 din odvrátí od svého planoucího hněvu, prokáže ti milosrdenství
 a ve svém smilování tě rozmnoží, jak s přísahou zaslíbil tvým
 otcům.

Proto poslouchej Hospodina, svého Boha, zachovávej všechna 18
 jeho přikázání, jež ti dnes udílím, a čiň, co je v očích Hospodina,
 tvého Boha, správné.

- 1 **14** Jste děti Hospodina, svého Boha. Nedělejte si kvůli mrtvému
 2 jizvy ani si neholte hlavu. Jsi přece svatý lid Hospodina,
 svého Boha! Tebe Hospodin vyvolil, abys byl jeho lidem, jeho
 zvláštním pokladem jako žádný jiný lid na zemi.
- 3,4 Nejez žádnou ohavnost. Toto jsou zvířata, jež smíte jíst: hovězí
 5 dobytek, ovce, koza, jelen, gazela, daněk, kozorožec, antilopa,
 6 buvol a muflon. Ze zvířat smíte jíst každého přezvýkavého sudo-
 7 kopytníka. Nesmíte však jíst ty, kteří jsou jen přezvýkavci nebo
 jen sudokopytníci. Velbloud, zajíc a daman sice přezvykují, ale
 8 nemají rozdělené kopyto – budou tedy pro vás nečistí. Vepř sice
 má rozdělené kopyto, ale nepřezvykuje – bude tedy pro vás ne-
 čistý. Jejich maso nesmíte jíst, jejich zdechliny se nedotknete.
- 9 Ze všech vodních živočichů smíte jíst tyto: Smíte jíst všechno,
 10 co má ploutve a šupiny. Cokoli nemá ploutve a šupiny, to jíst
 nesmíte – bude to pro vás nečisté.
- 11,12 Smíte jíst všechny čisté ptáky. Tyto však jíst nesmíte: orla,
 13 orlosupa, mořského orla, luňáka, jestřába, různé druhy supů,
 14,15 všechny druhy havranů, dále pštrosa, sovu, racka, různé druhy
 16,17 sokolů, sýčka, výra, ibise, pelikána, mrchožrouta, kormorána,
 18,19 čápa, různé druhy volavek, ani dudka a netopýra. Také všechna
 20 okřídlená havěť pro vás bude nečistá – nesmí se jíst. Všechno
 čisté ptactvo však jíst smíte.
- 21 Nesmíte jíst žádnou zdechlinu. Dej ji přistěhovalci, který je ve
 tvých branách, ať ji sní, nebo ji prodej cizinci. Jsi přece svatý lid
 Hospodina, svého Boha! Nevař kůzle v mléce jeho matky.
- 22 Věrně odděluj desátek z veškeré úrody své setby, jež každo-
 23 ročně vyroste na poli. Desátky ze svého obilí, vína a oleje, stejně
 jako prvorozené ze svého skotu a bravu, budeš jíst před Hospodi-
 nem, svým Bohem, na místě, jež si vyvolí za příbytek pro své
 jméno. Tak se budeš po všechny dny učit ctít Hospodina, svého
 24 Boha. Bude-li však místo, jež si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí, aby
 tam umístil své jméno, od tebe příliš daleko, takže tam nebudeš
 moci donést desátky z toho, čím ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal,
 25 můžeš je zpeněžit. Peníze zavaž, vezmi do ruky a vydej se k místu,
 26 jež si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil. Za ty peníze tam poříd' vše, nač

budeš mít chuť – hovězí, skopové, víno, opojný nápoj nebo cokoli budeš chtít. Jez to tam před Hospodinem, svým Bohem, a raduj se s celou svou rodinou.

Nezanedbávej ovšem levítu, který je ve tvém městě, neboť u tebe nemá žádný podíl ani dědictví. Každý třetí rok vezmi všechny desátky z úrody toho roku a slož je ve svém městě. Přejde levita (jenž u tebe nemá podíl ani dědictví) a také přistěhovalec, sirotek a vdova, kteří jsou ve tvém městě, a budou jíst do sytosti. Hospodin, tvůj Bůh, pak požehná každou práci, k níž přiložíš ruku.

15 Každý sedmý rok budeš promíjet dluhy. Promíjení dluhů se bude dít takto: Každý věřitel promine svému bližnímu, co mu osobně půjčil. Nebude to od svého bližního, totiž od svého bratra, vymáhat, neboť je vyhlášeno Hospodinovo Promíjení dluhů. Od cizince dluh vymáhat smíš, ale co máš u svého bratra, to mu osobně promineš.

Jen ať u tebe nikdo není chudý! Hospodin, tvůj Bůh, ti bohatě požehná v zemi, kterou ti dává za dědictví, abys ji obsadil. Musíš jen bedlivě poslouchat Hospodina, svého Boha, a pečlivě dodržovat všechna tato přikázání, jež ti dnes prikazuji. Hospodin, tvůj Bůh, ti pak požehná, jak ti slíbil: budeš moci půjčovat mnohým národům, ale sám si nevypůjčíš a budeš ovládat mnohé národy, ale tebe neovládnou.

Bude-li u tebe někdo chudý (kterýkoli tvůj bratr v kterémkoli městě v zemi, již ti dává Hospodin, tvůj Bůh), pak před svým chudým bratrem nezatvrzuj srdce a neodpírej mu pomoc. Nao-pak, ochotně mu nabídni pomoc a půjči mu, co ve své nouzi potřebuje. Měj se na pozoru, abys v srdci nechoval ničemnou myšlenku: „Blíží se sedmý rok, rok Promíjení dluhů...“ Hleděl-li bys na svého bratra lakotně a nic mu nedal, volal by kvůli tobě k Hospodinu, a ty bys měl hřích.

Dávej ochotně, nepouštěj si do srdce lakotu! Hospodin, tvůj Bůh, pak požehná veškerou tvou práci a vše, k čemu přiložíš ruku. A protože v zemi nikdy nepřestanou být chudí, prikazuji ti: „Ochotně nabízej pomoc svému bratru – tomu, kdo je ve tvé zemi chudý a potřebný.“

12 Když ti bude prodán tvůj bratr, ať Hebrej či Hebrejka, odslouží
 13 u tebe šest let, ale sedmého roku jej propustíš na svobodu. Až ho
 14 budeš propouštět na svobodu, nenech jej odejít s prázdnou. Štědře
 ho obdařuj ze svého stáda, humna i lisu. Podělíš se s ním o vše,
 15 čím ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal. Pamatuj, že jsi v egyptské
 zemi sám byl otrokem, ale Hospodin, tvůj Bůh, tě vykoupil. Pro-
 to ti to dnes prikazují.

16 Řekne-li ti však: „Neodejdu od tebe,“ protože miluje tebe i tvou
 17 rodinu a je mu u tebe dobře, pak vezmeš šídlo, na dveřích mu
 jím probodneš ucho a zůstane ve službě navždy. Totéž uděláš,
 půjde-li o tvou děvečku.

18 Ať ti není zatěžko propustit jej na svobodu – vždyť se ti za těch
 šest let vyplatil dvakrát více nežli nádeník! Hospodin, tvůj Bůh, ti
 pak požehná ve všem, co děláš.

19 Každého prvorozeného samce ze svého skotu a bravu zasvěť
 Hospodinu, svému Bohu. Prvorozeného býčka nepoužívej k práci
 20 a prvorozeného beránka nestříhej. Každý rok je se svou rodinou
 sněž před Hospodinem, svým Bohem, na místě, jež si Hospodin
 vyvolí.

21 Bude-li však na něm nějaká vada – bude-li kulhavý, slepý nebo
 s jinou vážnou vadou – nesmíš ho obětovat Hospodinu, svému
 22 Bohu. Můžeš jej sníst ve svém městě tak, jako gazelu či jelena, ať
 23 jsi čistý, nebo nečistý. Jen nejez jeho krev – nech ji vytéci na zem
 jako vodu.

1 **16** Zachovávej měsíc abíb, kdy budeš Hospodinu, svému Bohu,
 2 slavit *Pesach*, Hod beránka. Oné noci v měsíci abíb vás
 přece Hospodin, váš Bůh, vyvedl z Egypta. Na místě, jež Hospodin
 vyvolí za příbytek pro své jméno, přines pro tento hod Hospodinu,
 3 svému Bohu, oběť z bravu či skotu. Nesmíš k němu jíst nic kva-
 šeného. Po sedm dní jez nekvašený chléb, chléb tísně (neboť jsi
 z Egypta vyšel ve chvatu). Takto si po celý život připomínej den
 4 svého odchodu z egyptské země. Po sedm dní ať se u tebe nevy-
 skytne nic kvašeného. Z masa, jež jsi obětoval večer prvního dne,
 ať nezůstane nic až do rána.

Nesmíš pořádat Hod beránka v kterémkoli z měst, jež ti Hospodin, tvůj Bůh, dává. Hod beránka pořádej pouze na místě, které Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí za příbytek pro své jméno, a to večer při západu slunce, v dobu, kdy jsi odcházel z Egypta. Připrav a sněz jej na místě, jež si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí, a ráno se vydej zpátky domů.

Po šest dní budeš jíst nekvašené chleby. Sedmého dne pak bude svátek Hospodina, tvého Boha: nebudeš dělat žádnou práci.

Odpočítej si sedm týdnů. Až napočítáš sedm týdnů od začátku obilné žně, uspořádej Hospodinu, svému Bohu, Slavnost týdnů. Přines dobrovolnou oběť podle své možnosti, podle toho, jak ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal. Na místě, jež Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí za příbytek pro své jméno, se pak před Hospodinem, svým Bohem, raduj se svým synem a dcerou, se svým otrokem a děvečkou, s levítou, který je ve tvém městě, a s přistěhovalcem, sirotkem a vdovou ve tvém středu. Pamatuj, že jsi sám byl v Egyptě otrokem. Proto pečlivě dodržuj tato ustanovení.

Až shromáždíš úrodu ze svého humna i lisu, uspořádej sedmidenčí Slavnost stánků. Při této slavnosti se raduj se svým synem a dcerou, se svým otrokem a děvečkou, s levítou i s přistěhovalcem, sirotkem a vdovou, kteří jsou ve tvém městě. Po sedm dní pořádej pro Hospodina, svého Boha, slavnost na místě, jež si Hospodin vyvolí. Hospodin, tvůj Bůh, ti přece požehnal ve vši tvé úrodě a ve vši tvé práci, a tak to náležitě oslav!

Třikrát za rok ať se každý, kdo je u tebe mužského pohlaví, ukáže před Hospodinem, tvým Bohem, na místě, jež si on vyvolil: při Slavnosti nekvašených chlebů, při Slavnosti týdnů a při Slavnosti stánků. Nikdo ať se před Hospodinem neukáže s prázdnou. Každý ať přinese, co si může dovolit, podle toho, jak mu požehnal Hospodin, tvůj Bůh.

Zákony o veřejném životě

Ve městech, která ti Hospodin, tvůj Bůh, dá, si pro každý svůj kmen ustanovte soudce a správce. Ti ať soudí lid spravedlivým

19 soudem. Nepřekrucuj právo. Bud' nestranný a neúplatný, neboť úplatek zaslepuje i oči moudrých a podvrací i rozhodnutí spravedlivých.

20 Usiluj o spravedlnost, o skutečnou spravedlnost! Pak teprve budeš žít a ovládneš zem, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává.

21 U oltáře, který postavíš Hospodinu, svému Bohu, si nezasadíš
22 žádný strom ani posvátný kůl. Také si nevztyčíš posvátný sloup – to Hospodin, tvůj Bůh, nenávidí!

1 **17** Neobětuj Hospodinu, svému Bohu, býka ani berana, na němž by byla vada nebo cokoli špatného – pro Hospodina, tvého Boha, je to ohavnost!

2 Ve tvém středu, v kterémkoli městě, jež ti Hospodin, tvůj Bůh, dá, by se mohl objevit muž nebo žena, kteří by v očích Hospodina, tvého Boha, spáchali tu špatnost, že by přestoupili jeho smlouvu
3 a odešli sloužit a klanět se cizím bohům – slunci, měsíci či celému
4 nebeskému zástupu (což jsem nikdy nepřikázal). Bude-li ti to oznámeno, nebo se o tom doslechneš, důkladně to prošetři. Pokud se najisto potvrdí, že v Izraeli byla spáchána taková ohavnost,
5 vyvedeš muže nebo ženu, kteří tu špatnost spáchali, ke svým branám a ukamenuješ je k smrti.

6 Ten, kdo má zemřít, ať je popraven na základě výpovědi dvou nebo tří svědků. Nesmí být popraven na základě jediného svědectví.
7 Svědkové ať na něj vztáhnou ruku jako první, aby zemřel, a pak se přidá všechen lid. Odstraň ze svého středu zlo!

8 Ve tvém městě by se mohlo stát něco mimořádného, co bys nedovedl rozsoudit. Ať už půjde o vraždu, spor či napadení, v těchto sporných případech vstaň a vydej se na místo, jež si Hospodin, tvůj
9 Bůh, vyvolí. Přijď se dotázat levítských kněží nebo soudce, který tam v oněch dnech bude, a oni ti oznámí soudní výrok.

10 Zachovej se pak podle výroku, který ti oznámí z místa, jež si
11 Hospodin vyvolil. Pečlivě dodrž všechny jejich pokyny. Zachovej se podle pravidla, o němž tě poučí, a podle rozsudku, který ti řeknou. Od výroku, který ti oznámí, se neuchyluj napravo ani
12 nalevo. Kdyby se někdo odvážil neuposlechnout kněze, stojícího

tam ve službě Hospodinu, tvému Bohu, anebo soudce, pak ať ten člověk zemře. Odstraň z Izraele zlo! Až o tom všechen lid uslyší, přijde na ně bázeň a nebudou už jednat opovážlivě. 13

Až přijdeš do země, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává, ovládneš ji a usadíš se v ní. Řekneš-li si: „Ustanovím nad sebou krále, tak jako všechny národy kolem mne,“ pak nad sebou ustanov jen takového krále, jehož si vyvolí Hospodin, tvůj Bůh. 14 15

Ustanovíš nad sebou krále ze svých bratří; cizince, jenž by nebyl tvým bratrem, si dosadit nesmíš. Ať ale nemá mnoho koní, aby neposílal lid zpátky do Egypta pro další koně. Hospodin vám přece řekl: „Touto cestou se už nikdy nevrátíte.“ Ať nemá mnoho žen, aby snad jeho srdce nezabloudilo. Také ať nemá příliš mnoho zlata a stříbra. 16 17

Až dosedne na svůj královský trůn, ať si nechá od levítských kněží pořídit opis tohoto Zákona. Tu knihu ať má stále u sebe a čte ji po všechny dny svého života. Tak se bude učit ctít Hospodina, svého Boha, a pečlivě dodržovat všechna slova tohoto Zákona a tato pravidla, aby se jeho srdce nepozdvihlo nad jeho bratry a aby se neuchýlil od tohoto přikázání napravo ani nalevo. Pak bude moci dlouho kralovat on i jeho synové uprostřed Izraele. 18 19 20

18 Levítské kněží, totiž celý kmen Levi, nebudou mít podíl ani dědictví v Izraeli. Budou žít z ohnivých obětí Hospodinu, z jeho dědictví. Nebudou mít dědictví mezi svými bratry – sám Hospodin je jejich dědictvím, jak jim pověděl. 1 2

Toto budou kněží právoplatně dostávat od lidu: Ti, kdo budou přinášet oběť – ať už ze skotu nebo z bravu – dají knězi plece, obě čelisti a žaludek. Budeš mu také dávat prvotiny ze svého obilí, vína a oleje a prvotiny z vlny svých ovcí. Jeho si totiž Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech tvých kmenů, aby po všechny dny stál se svými syny ve službě v Hospodinově jménu. 3 4 5

Kterýkoli levíta smí odejít z tvého města kdekoli by v Izraeli na místo, jež vyvolil Hospodin. Smí odejít, kdykoli se mu zachce. Bude sloužit ve jménu Hospodina, svého Boha tak, jako jeho ostatní bratři levítové, kteří tam stojí před Hospodinem. Budou jíst stejný podíl, bez ohledu na to, co kdo prodal po otcích. 6 7 8

- 9 Až vejdeš do země, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává, neuč se
 10 jednat podle ohavných způsobů oněch národů. Ať se u tebe nena-
 11 jde, kdo by svého syna či dceru provedl ohněm! Stejně tak žádný
 12 věstec, jasnovidec, hadač, čaroděj, zaříkavač, vyvolávač duchů,
 vědma, ani ten, kdo se doptává mrtvých. Každý, kdo páchá něco
 takového, je pro Hospodina ohavný! Právě kvůli takovému ohav-
 nostem je Hospodin, tvůj Bůh, před tebou vyhání.
- 13,14 Bud' cele oddán Hospodinu, svému Bohu. Národy, které ovlád-
 neš, totiž poslouchají jasnovidce a věstce, ale tobě to Hospodin,
 tvůj Bůh, nedopouští.
- 15 Hospodin, tvůj Bůh, ti zprostřed tvých bratrů vzbudí proroka
 16 jako jsem já – toho poslouchejte. Přesně to jsi žádal od Hospo-
 dina, svého Boha, v Den shromáždění, když jsi říkal: „Ať už ne-
 slyším hlas Hospodina, svého Boha, a nevidím ten veliký oheň –
 17 jinak zemřu!“ Tehdy mi Hospodin řekl: „Dobře to pověděli.
 18 Zprostřed jejich bratrů jim vzbudím proroka, jako jsi ty. Vložím
 19 svá slova do jeho úst a on jim poví vše, co mu přikáže. Kdokoli
 neposlechne má slova, jež promluví mým jménem, s takovým
 zúčtují já sám.
- 20 Kdyby se však nějaký prorok opovážil promluvit mým jménem
 slovo, jež jsem mu nepřikázal, takový prorok ať zemře stejně,
 jako kdyby mluvil jménem cizích bohů.
- 21 Můžeš si říci: „Jak poznáme, že to slovo nemluví Hospodin?“
 22 Nuže, jestliže prorok něco řekne Hospodinovým jménem, a vů-
 bec se to nestane, pak to slovo nemluvil Hospodin. Onen prorok
 mluvil opovážlivě. Neboj se ho.
- 1 **19** Hospodin, tvůj Bůh, před tebou vykoření národy; Hospodin,
 tvůj Bůh, ti dá jejich zem. Až je vyženeš a usadíš se v jejich
 2 městech a v jejich domech, odděl si uprostřed země, kterou
 3 ti Hospodin, tvůj Bůh, dá za dědictví, tři města. V zemi, kte-
 rou ti Hospodin, tvůj Bůh, dá za dědictví, rozměř vzdálenosti
 a rozděl její území na tři díly, aby se každý, kdo někoho zabil,
 měl kam uchýlit.
- 4 Když někdo někoho zabije a uteče, aby si zachránil život
 (v případě, že svého bližního zabil neúmyslně, aniž ho kdy před-

tím měl v nenávisti), se to bude mít takto: Když například někdo 5
půjde se svým druhem do lesa na dříví, při kácení stromu se roz-
máchnou sekerou, železo sklouzne z topůrka a smrtelně zraní jeho
druha, bude se dotýčný moci uchýlit do jednoho z těchto měst
a zachránit si život. Kdyby to bylo příliš daleko, mohl by vraha 6
dostihnout krevní mstitel, jenž by jej pronásledoval, a ve své zuřiv-
losti by jej mohl zabít. On však nebyl hoden smrti, neboť zabitého
nikdy předtím neměl v nenávisti.

A proto ti přikazuji: Odděl si tři města. Budeš-li pečlivě dodr- 7,8
žovat všechna tato přikázání, jež vám dnes přikazuji, totiž abys
miloval Hospodina, svého Boha a kráčet po jeho cestách po všechny
dny, pak Hospodin, tvůj Bůh, rozšíří tvé území, jak s přísahou 9
zaslíbil tvým otcům, a dá ti celou zem, o níž řekl, že ji dá tvým
otcům. Tehdy k těmto třem městům přidáš ještě další tři, aby se 10
v zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává za dědictví, neprolé-
vala nevinná krev. Ta krev by padla na tebe!

Pokud by však někdo úkladně napadl svého bližního z nenávisti 11
a poté, co jej smrtelně zranil, by utekl do jednoho z těchto měst,
v takovém případě pro něj starší z jeho města pošlou, vezmou ho 12
odtud a vydají jej do rukou krevního mstitele, aby zemřel. Neslitu- 13
ješ se nad ním. Odstraň z Izraele nevinně prolitou krev, a povede
se ti dobře.

Neposunuj mezník svého bližního. Předkové jím vymezili tvé 14
dědictví, jež získáš v zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává
k obsazení.

Proti nikomu nepostačí jediný svědek, ať už se dotýčný jakkoli 15
provinil či spáchal jakýkoli hřích, jenž se dá spáchat. Výrok musí
být potvrzen výpovědí dvou nebo tří svědků.

Povstane-li proti někomu zlomyslný svědek, aby jej nařkl z od- 16
padlictví, obě strany sporu se musí postavit před Hospodina –
před kněze a soudce, kteří tam v těch dnech budou. Soudci ať 17
věc důkladně prošetří. Ukáže-li se, že to byl křivý svědek, křivě 18
svědčící proti svému bratru, uděláte mu totéž, co chtěl, aby se
stalo jeho bratru. Odstraň ze svého středu zlo! Až o tom uslyší 19
ostatní, přijde na ně bázeň a tato špatnost se ve tvém středu už 20

21 nikdy nestane. Neslituješ se nad ním – život za život, oko za oko, zub za zub, ruka za ruku, noha za nohu.

1 **20** Když vytáhneš do boje proti svým nepřátelům a uvidíš koně, vozy a více lidu, než máš sám, neboj se jich, neboť s tebou je Hospodin, tvůj Bůh, který tě vyvedl z egyptské země.
2,3 Než půjdete do bitvy, přistoupí kněz a promluví k lidu: „Slyš, Izraeli! Dnes jdete do boje proti svým nepřátelům. Nebudte malomyslní, nebojte se ani neděste – nemějte z nich strach.
4 Hospodin, váš Bůh, který vás předchází, bude proti vašim nepřátelům bojovat za vás a dá vám vítězství.“

5 Potom k lidu promluví správcové: „Kdo postavil nový dům a ještě se tam nenastěhoval? Ať se vrátí domů, aby snad nepadl v boji a nenastěhoval se tam někdo jiný. Kdo vysázal vinici a ještě neokusil její ovoce? Ať se vrátí domů, aby snad nepadl v boji a její ovoce neokusil někdo jiný. Kdo se zasnoubil se ženou, ale ještě si ji nevzal? Ať se vrátí domů, aby snad nepadl v boji a nevzal si ji někdo jiný.“

8 Správcové pak k lidu promluví ještě takto: „Kdo se bojí? Kdo je malomyslný? Ať se vrátí domů, aby srdce jeho bratří neochablo tak jako jeho.“ Teprve když správcové dokončí svou řeč k lidu, postaví do jeho čela velitele oddílů.

10 Když přitáhneš k městu, abys je dobýval, nejprve mu nabídni mír. Pokud nabídnutý mír přijmou a otevřou ti, pak všechen lid, který tam bude, podrob nuceným pracím a budou ti sloužit.
12 Pokud však tvou nabídku nepřijmou a začnou s tebou bojovat, oblehni je, a až je Hospodin, tvůj Bůh, vydá do tvých rukou, pobij ostřím meče všechny, kdo tam budou mužského pohlaví. Avšak ženy, děti, dobytek a všechnu kořist z toho města si rozeber a užívej kořist svých nepřátel, které ti Hospodin, tvůj Bůh, vydal.
15 Takto nalož se všemi městy, která jsou od tebe velmi vzdálená – s těmi, jež nepatří k městům zdejších národů.

16 Z měst patřících národům, které ti Hospodin, tvůj Bůh, dává za dědictví, však nenech nikoho naživu. Chetity, Emorejce, Kana-nejce, Perizejce, Hivejce a Jebusejce totiž musíš vyhladit jako proklaté, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. Jinak by vás učili

jednat podle svých ohavných způsobů, jimž se oddávají kvůli svým bohům, a vy byste hřešili proti Hospodinu, svému Bohu.

Budeš-li ve válce některé město dlouho obléhat, aby ses jej 19
zmocnil, nepoškozuj jeho stromy; nedotkni se jich sekerou. Jistě,
můžeš z nich jíst, ale nesmíš je vykácet. Copak je ten polní strom
člověk, aby před tebou utekl za hradbu? Poškozovat a kácet smíš 20
pouze stromy, o kterých víš, že nenesou ovoce. Z nich můžeš
stavět obléhací zařízení proti městu, jež s tebou bojuje, dokud
město neporazíš.

21 Když se v zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává za 1
dědictví, najde někde venku ležet zabitý člověk, a nezjistí
se, kdo ho zabil, vyjdou tvoji starší a soudci, aby změřili vzdálenost 2
od toho zabitého k okolním městům a zjistili, které město je 3
k mrtvému nejbližší. Starší toho města ať vezmou jalovici, která
ještě nebyla použita k práci a ještě netahala jho. Tu jalovici ať 4
starší města odvedou do pustého údolí, kde se nikdy nepracovalo
a neselo, a tam jí zlomí vaz. Potom ať přistoupí kněží, Leviho 5
synové (neboť je Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil, aby mu sloužili
a aby v Hospodinově jménu žehnali. Podle nich se rozhodne každá
pře a každé napadení.) Všichni starší města, jež bude k zabitému 6
nejbližší, si pak umyjí ruce nad jalovicí, jíž byl v údolí zlomen
vaz, a prohlásí: „Naše ruce tu krev neprolily, naše oči nic neviděly.
Hospodine, zprošť viny svůj lid, Izrael, jež jsi vykoupil! Nenech 8
nevinně prolitou krev uprostřed tvého lidu, Izraele!“ Tehdy budou
zproštěni viny za tu krev. Takto odstraníš nevinně prolitou krev 9
ze svého středu, neboť uděláš, co je v Hospodinových očích správné.

Zákony o soukromém životě

Když vytáhneš do boje proti svým nepřátelům a Hospodin ti je 10
vydá do rukou, budeš je moci brát do zajetí. Spatříš-li mezi zaja- 11
tými krásnou ženu a zatoužíš po ní, smíš si ji vzít za ženu. Až si 12
ji odvedeš domů, oholí si hlavu, ostříhá nehty a svlékne šaty, 13
v nichž byla zajata. Zůstane ve tvém domě celý měsíc a bude
oplakávat svého otce a matku. Teprve poté se s ní spojíš a staneš
se jejím manželem a ona tvou ženou. Pokud se ti však znelíbí, 14

propustíš ji na svobodu. Nesmíš ji prodat za peníze, ani s ní zacházet jako s otrokyní, neboť jsi ji zneuctil.

15 Když někdo bude mít dvě ženy, z nichž jednu bude milovat,
16 a druhou ne, a obě mu porodí syny, přičemž prvorozený bude
17 synem té nemilované, otec pak nesmí ve své závěti majetkově
upřednostnit syna milované namísto syna nemilované. Ať přizná
prvorozenství synu té nemilované a dá mu dva díly ze všeho, co
má. Protože je prvotinou jeho mužství, náleží právo prvorozen-
ství jemu.

18 Když někdo bude mít svéhlavého a vzpurného syna, který ne-
poslouchá otce ani matku, a neposlechne je, ani když ho trestají,
19 pak ho otec s matkou vezmou a odvedou k bráně jeho města za
20 městskými staršími. Těm řeknou: „Tento náš syn je svéhlavý
21 a vzpurný. Neposlouchá nás, jen hoduje a pije.“ Všichni muži toho
města ať jej ukamenují k smrti. Odstraň ze svého středu zlo!
Uslyší o tom všechen Izrael a přijde na něj bázeň.

22 Když někdo spáchá smrtelný zločin a bude popraven pověšením
23 na kůl, ať jeho tělo nezůstane na kůlu. Musíš je pochovat ještě
téhož dne, neboť ten pověšený je před Bohem prokletý. Nepo-
skvrňuj zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává za dědictví.

1 **22** Když uvidíš bloudícího býka či ovci svého bratra, neboť
2 lhostejný, ale poctivě je přiveď svému bratru zpět. Po-
kud tvůj bratr nebydlí poblíž anebo ho neznáš, přiveď to zvíře
k sobě domů, ať u tebe zůstane, dokud se po něm tvůj bratr
3 nebude ptát. Tehdy mu je vrátíš. Totéž učiníš s jeho oslem, s jeho
pláštěm a s čímkoli, co se tvému bratru ztratilo. Když to najdeš,
nesmíš být lhostejný.

4 Když uvidíš osla nebo býka svého bratra, jak leží na cestě,
nebuď lhostejný. Ochotně mu jej pomoz zvednout.

5 Žena se nesmí oblékat jako muž, ani muž jako žena. Kdokoli
to dělá, je Hospodinu, tvému Bohu, ohavný!

6 Když cestou narazíš na ptačí hnízdo (ať už na stromě, nebo na
zemi) s matkou sedící na ptáčatech či vejcích, neber matku

i s mladými. Mladé si smíš vzít, ale matku musíš pustit, aby se ti 7
vedlo šťastně a byl jsi dlouho živ.

Když budeš stavět nový dům, udělej na střeše zábradlí. Kdyby 8
z ní totiž někdo spadl, uvedl bys na svůj dům krev.

Neosívej svou vinici dalším druhem semene. Jinak to vše pro- 9
padne svatyni – jak úroda toho semene, tak plody vinice.

Neorej volem a oslem zapřaženými spolu. 10

Neoblékej si látku z dvojího vlákna, ze směsi vlny a lnu. 11

Na čtyřech cípech pláště, který nosíš, si udělej třásně. 12

Když si někdo vezme ženu, ale poté, co se s ní spojí, si ji 13
zprotiví, a tak ji začne očerňovat a pomlouvát: „Vzal jsem si tuto 14
ženu, ale při styku jsem zjistil že není panna,“ pak ať otec s matkou 15
té dívky přinesou důkaz jejího panenství ke starším do městské
brány. Otec dívky ať starším řekne: „Dal jsem svou dceru za ženu 16
tomuto muži. On si ji ale zprotivil a teď ji očerňuje. Prý: ‚Zjistil 17
jsem, že tvá dcera není panna.‘ Zde je ale důkaz panenství mé
dcery!“ A rozestřou její roucho před staršími města.

Starší města pak onoho muže vezmou a potrestají ho. Za to, 18,19
že pomlouval izraelskou pannu, mu uloží pokutu sto šekelů stří-
bra, jež dají otci té dívky. Ta zůstane jeho manželkou a po celý
svůj život ji nesmí propustit.

Kdyby však to obvinění bylo pravdivé, kdyby se u té dívky 20
nenašel důkaz panenství, ať ji vyvedou ke vchodu do domu jejího 21
otce a muži toho města ať ji ukamenují k smrti za to, že spáchala
v Izraeli hanebnost, když smilnila v domě svého otce. Odstraň ze
svého středu zlo!

Když někdo bude přistižen, jak spí s vdanou ženou, ať oba ze- 22
mřou – muž, který s tou ženou spal, i ta žena. Odstraň z Izraele zlo!

Když někdo ve městě potká dívku, pannu zasnoubenou jinému 23
muži, a vyspí se s ní, vyvedte oba k městské bráně a ukamenujte 24
je k smrti – dívku proto, že ve městě nekřičela, a muže proto, že
zneuctil snoubenku svého bližního. Odstraň ze svého středu zlo!

Když někdo potká zasnoubenou dívku venku na poli, znásilní 25
ji a vyspí se s ní, pak ať země jen ten muž. Dívku netrestej, 26

27 nezaslouží si smrt. Je to jako když někdo napadne a zavraždí
svého bližního. Byla přece na poli – zasnoubená dívka křičela, ale
nebyl, kdo by ji zachránil.

28 Když někdo potká dívku, pannu, která není zasnoubená, znásilní
29 ji a vyspí se s ní, pak, budou-li přistiženi, dá ten muž jejímu otci
padesát šekelů stříbra a ta dívka se stane jeho manželkou. Zneu-
ctil ji, a tak ji po celý svůj život nesmí propustit.

30 Nikdo si nesmí vzít ženu svého otce a zneuctit tak svého otce.

1 **23** Do Hospodinova shromáždění nesmí vejít muž s rozdrčeným
nebo uříznutým přirozením.

2 Do Hospodinova shromáždění nesmí vejít bastard. Ani jeho
desáté pokolení nevejde do Hospodinova shromáždění.

3 Do Hospodinova shromáždění nesmí vejít nikdo z Amonovců
ani z Moábských. Ani jejich desáté pokolení nikdy nevejde do Hos-
4 podinova shromáždění, protože vám nevyšli naproti s chlebem
a vodou, když jste táhli z Egypta. Namísto toho si na tebe najali
Beorova syna Balaáma z Petoru v Mezopotámii, aby tě proklel.
5 (Hospodin, tvůj Bůh, ovšem odmítl Balaáma vyslyšet. Z lásky k tobě
6 obrátil Hospodin, tvůj Bůh, kletbu v požehnání.) Po všechny své
dny nikdy nebudeš usilovat o mír s nimi ani o jejich prospěch.

7 Edomských se však nestraň – vždyť jsou tví příbuzní. Nestraň
se ani Egypťanů – vždyť jsi v jejich zemi žil jako přistěhovalec.
8 Potomci, kteří se jim narodí ve třetím pokolení, smí vejít do
Hospodinova shromáždění.

9 Když vojensky vytáhneš proti svým nepřátelům, vyvaruj se každé
10 nepřístojnosti. Jestliže se mezi vámi někdo znečistí noční přího-
11 dou, ať vyjde ven za tábor. Nesmí vkročit do tábora. Kvečeru se
pak omyje vodou a po západu slunce se vrátí do tábora.

12 Venku za táborem měj vyhrazené místo, kam budeš chodit na
13 stranu. Ve své výstroji budeš mít kolík. Když si půjdeš ven ulevit,
14 vyhrabeš jím důlek a potom své výkaly přikryješ. Hospodin, tvůj
Bůh, totiž kráčí uprostřed tvého tábora, aby tě vysvobodil a vydal
ti tvé nepřátele. Ať je tedy tvůj tábor svatý! Ať u tebe nespátí
žádnou neslušnost!

Otroka, jenž k tobě utekl, nevydávej jeho pánu. Ať bydlí u tebe, 15,16
kdekoli se mu zalíbí, v kterémkoli městě, jež si u vás vybere.
Nesmíš jej utiskovat.

Mezi dcerami Izraele ať není žádná prostitutka a mezi syny 17
Izraele žádný prostitut. Odměnu té coury ani mzdu toho psa 18
nesmíš přinést do domu Hospodina, svého Boha, k naplnění ja-
kéhokoli slibu. Oba dva jsou před Hospodinem, tvým Bohem,
ohavní!

Svému bratru nepůjčuj na úrok, ať půjde o peníze, potraviny 19
nebo o cokoli, nač se dává úrok. Cizinci smíš půjčit na úrok, ale 20
svému bratru půjči bez úroku. Hospodin, tvůj Bůh, ti pak požeňná
ve všem, k čemu přiložíš ruku v zemi, kterou jdeš obsadit.

Pokud Hospodinu, svému Bohu, něco slíbíš, neotálej to splnit. 21
Hospodin, tvůj Bůh, to od tebe rozhodně očekává, a tak bys měl
hřích. Zdržet se slibu však není žádný hřích. 22

Co vyšlo z tvých úst, to splň. Co jsi vlastními ústy dobrovolně 23
slíbil Hospodinu, svému Bohu, to vykonej.

Půjdeš-li vinicí svého bližního, můžeš jíst hrozny podle chuti až 24
do sytosti, ale nesmíš je sbírat do nádoby. Půjdeš-li obilím svého 25
bližního, můžeš trhat klasy, ale nesmíš na obilí svého bližního
vztáhnout srp.

24 Může se stát, že někdo vstoupí do sňatku se ženou, ale pak 1
se mu znelíbí, neboť na ní najde nějakou nepatřičnost.
Napíše jí tedy potvrzení o rozvodu, dá jí ho do ruky a vyžene ji 2
z domu. Ona se po odchodu z jeho domu vdá za jiného muže, 3
ale ten si ji také zprotiví, napíše jí potvrzení o rozvodu, dá jí ho
do ruky a vyžene ji z domu. Anebo tento její druhý manžel zemře. 4
Její původní manžel, který ji vyhnal, si ji pak nebude moci vzít
zpět jako manželku, neboť už byla posvrněna. Nesváděj k hříchu
lid země, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává za dědictví.

Kdo se nedávno oženil, ať nechodí do boje a není povolován 5
k žádné službě. Na jeden rok ať je uvolněn domů pro potěšení
ženy, kterou si vzal.

- 6 Nikdo nesmí vzít do zástavy domácí mlýnek, ani jeden z jeho kamenů – vzal by tak do zástavy sám život!
- 7 Bude-li někdo přistižen, že unesl jednoho ze svých bratrů, synů Izraele, aby jej zotročil či prodal, pak ať ten únosce zemře. Odstraň ze svého středu zlo!
- 8 Pozor! Při ráně malomocenství pečlivě dodržuj všechny pokyny
9 levítských kněží. Pečlivě dodržujte, co jsem jim přikázal. Pamatuj, co Hospodin, tvůj Bůh, učinil Miriam na vaší cestě z Egypta.
- 10 Když budeš svému bližnímu poskytovat půjčku, nevstupuj do
11 jeho domu, aby sis vybral zástavu. Zůstaň venku, než ti věritel
12 přinese zástavu ven. Bude-li chudý, nechod spát s pláštěm, který
13 ti dal do zástavy. Při západu slunce mu zástavu vrať. Když půjde
spát ve svém plášti, bude ti žehnat. V tom bude spočívat tvá
spravedlnost před Hospodinem, tvým Bohem.
- 14 Neutiskuj nádeníka, chudého a potřebného, ať už je tvůj bratr,
15 anebo se do některého města ve tvé zemi přistěhoval. Každý den
ještě před západem slunce mu vyplat mzdu. Vždyť je chudý,
závisí na tom jeho život! Jinak bude kvůli tobě volat k Hospodinu,
a budeš mít hřích.
- 16 Rodiče nemohou platit životem za své děti, ani děti za své
rodiče. Každý zaplatí životem za svůj vlastní hřích.
- 17 Nepřekrucuj právo přistěhovalce ani sirotka a nezabavuj roucho
18 vdově. Pamatuj, že jsi byl v Egyptě otrokem a že tě odtud Hospo-
din, tvůj Bůh, vykoupil. To proto ti přikazuji, abys činil tyto věci.
- 19 Když budeš na svém poli sklízet obilí a zapomeneš na poli
snop, nevracej se pro něj. Případně přistěhovalci, sirotku a vdově,
aby ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal ve všem, k čemu přiložíš
20 ruku. Když budeš strážat své olivy, znovu je po sobě nečeš. Při-
21 padnou přistěhovalci, sirotku a vdově. Když budeš sbírat hrozny
na své vinici, znovu je po sobě nečeš. Případnou přistěhovalci,
22 sirotku a vdově. Pamatuj, že jsi byl v egyptské zemi otrokem. To
proto ti přikazuji, abys činil tyto věci.

25 Když mezi lidmi vznikne spor, ať se jdou nechat rozsoudit 1
k soudu. Soudci ať zjednájí právo tomu, kdo je v právu, 2
a viníka ať odsoudí. Zaslouží-li si viník bičování, soudce jej dá 3
položít a zbičovat pod svým dohledem tolika ranami, kolik si 4
zaslouží. Nechá mu dát čtyřicet ran, ne víc. Kdyby totiž tvůj 5
bratr dostal při bičování více ran, byl by před tebou znevážen. 6

Mlátícímu volu nedávej náhubek. 4

Když budou bratři bydlet pospolu a jeden z nich zemře, aniž 5
by měl syna, neprovdá se žena zesnulého ven z rodiny, za cizího 6
muže. Ať se s ní spojí její švagr; ten ať si ji vezme za ženu, aby 7
splnil švagrovskou povinnost. Prvorozený, jehož mu porodí, pak 8
ponese jméno onoho zesnulého bratra, aby jeho jméno nevymi- 9
zelo z Izraele. 10

Když si ten muž nebude chtít svou švagrovou vzít, půjde švag- 7
rová ke starším do městské brány a řekne. „Můj švagr odmítá 8
svému bratru vzbudit potomstvo v Izraeli. Nechce vůči mně spl- 9
nit svou švagrovskou povinnost!“ 10

Starší toho města jej tedy předvolají a promluví s ním. Bude-li 8
stát na svém a řekne: „Nechci si ji vzít,“ přistoupí k němu jeho 9
švagrová a před zraky starších mu zuje z nohy sandál, plivne mu 10
do tváře a prohlásí: „To si zaslouží muž, který nechce zbudovat 11
rodinu svého bratra!“ Jeho rodina pak bude v Izraeli známá pod 12
jménem „Rodina vyzutého“.

Když se budou muži prát, může se stát, že manželka jednoho 11
přistoupí, aby svého muže uchránila před tím, který ho bije. 12
Pokud vztáhne ruku a chytí jej za přirození, pak jí bez milosti 13
usekni dlaň.

Neměj ve váčku dvojí závaží, jedno těžší a jedno lehčí. Neměj 13,14
doma dvojí míru, jednu větší a jednu menší. Měj naprosto poctivé 15
závaží a naprostou poctivou míru. Pak budeš dlouho živ na zemi, 16
kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh. Kdokoli totiž činí tyto věci, 17
kdokoli se dopouští křivdy, je před Hospodinem, tvým Bohem, 18
ohavný!

- 17,18 Pamatuj, co ti provedl Amalek na vaší cestě z Egypta: Aniž se bál Boha, přepadl tě na cestě, když jsi byl námahou vyčerpán, a pobil tvůj zadní voj, všechny, kdo pro slabost zůstávali pozadu.
- 19 Až ti Hospodin, tvůj Bůh, dá odpočinout ode všech okolních nepřátel, až obsadíš zemi, kterou ti dává za dědictví, tehdy musíš vyhladit Amalekovu památku pod nebem. Nezapomeň!

Vyznání Izraele

- 1 **26** Až přijdeš do země, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává za
 2 dědictví, ovládneš ji a usadíš se v ní, odděl prvotiny všech
 plodů, jež sklídíš v zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh. Vlož
 je do nůše a jdi na místo, jež si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí za pří-
 3 bytek pro své jméno. Až přijdeš ke knězi, který tam v oněch dnech
 bude, řekneš mu: „Vyznávám dnes Hospodinu, tvému Bohu, že
 jsem vstoupil do země, o níž přísahal našim otcům, že nám ji dá.“
 4 Kněz od tebe nůši přijme a postaví ji před oltář Hospodina,
 5 tvého Boha. Tehdy před Hospodinem, svým Bohem, prohlásíš:

„Můj otec, kočovný Aramejec,
 sestoupil do Egypta v nepatrném počtu.
 Tam pobýval a tam se stal národem –
 velikým, mocným a početným!

- 6 Egypťané nás však trápili, utiskovali,
 těžkou dřinou nás drtili.
 7 K Hospodinu, Bohu našich otců, jsme volali
 a Hospodin slyšel nás a viděl –
 naše utrpení, bídu, porobu.
 8 Z Egypta vyvedl nás
 mocnou rukou a paží vztaženou,
 v hrůze veliké, uprostřed znamení a zázraků!
- 9 Až sem přivedl nás, tuto zem dal nám:
 zemi, jež mlékem a medem oplývá.
 10 Proto, hle, prvotiny teď přináším,
 první ovoce země, již, Hospodine, dal jsi mi!“

Když to položíš před Hospodina, svého Boha, pokloníš se před ním. Spolu s levítou a přistěhovalcem se pak budeš radovat ze všeho dobrého, co ti Hospodin, tvůj Bůh, dal. 11

Když budeš třetího roku, v roce desátků, dokončovat odvod všech desátků ze své úrody, poskytněš je levítovi, přistěhovanci, sirotku a vdově, aby ve tvém městě jedli do sytosti. Tehdy před Hospodinem, svým Bohem, prohlásíš: 12 13

„Co bylo svaté, vynesl jsem z domu, levítovi, přistěhovanci, sirotku, vdově jsem to dal, přesně, jak jsi mi přikázal.

Nepřestoupil jsem tvé přikázání, nezapomněl jsem ani na jedno. Nic z toho jsem nejedl ve svém truchlení, nic z toho neubral v nečistotě své, nic z toho nevěnoval mrtvému. Poslechl jsem Hospodina, svého Boha; přesně dle tvého příkazu jsem se zachoval. 14

Shlédni ze svého svatého příbytku, z nebe, svému lidu Izraeli i zemi, již dals nám, požehnej. S přísahou zaslíbils to otcům našim – zemi, jež mlékem a medem oplýval!“ 15

Dnešního dne ti Hospodin, tvůj Bůh, přikazuje, abys dodržoval tato ustanovení a pravidla. Proto je pečlivě dodržuj celým srdcem a celou duší. Dnes prohlašuješ, že Hospodin bude tvým Bohem, že budeš kráčet po jeho cestách, že budeš zachovávat jeho pravidla, přikázání a zákony a že mu budeš poslušný. 16 17

Hospodin pak prohlašuje, že budeš jeho lidem, jeho zvláštním pokladem, jak ti zaslíbil. Budeš-li zachovávat všechna jeho přikázání, pak tě vyvýší, abys měl chválu, věhlas a slávu nade všechny národy, jež učinil, a tak budeš svatým lidem Hospodina, svého Boha, jak ti zaslíbil. 18 19

VYHLÁŠENÍ SMLOUVY

Požehnání a prokletí

- 1 **27** Mojžíš tehdy se staršími Izraele přikázal lidu: Zachovávejte
 2 všechna přikázání, jež vám dnes udílím. V den, kdy přejdeš
 3 Jordán do země, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh, vztyč veliké
 4 kameny, které nabílíš vápnem. Jakmile překročíš Jordán, napiš
 5 na ně všechna slova tohoto Zákona. Pak budeš moci vejít do
 6 země, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh – do země oplývající
 7 mlékem a medem, kterou ti zaslíbil Hospodin, Bůh tvých otců.
 8 Dnes vám přikazuji: Až přejdete Jordán, vztyčte tyto kameny
 9 na hoře Ebal a nabelte je vápnem. Postav tam oltář Hospodinu,
 10 svému Bohu, oltář z kamenů neopracovaných železem. Až Hos-
 11 podinu, svému Bohu, postavíš oltář z netknutých kamenů, přine-
 12 seš na něm Hospodinu, svému Bohu, zápalné oběti. Přineseš také
 13 pokojné oběti, budeš je tam jíst a radovat se před Hospodinem,
 14 svým Bohem. Na ty kameny pak napíšeš všechna slova tohoto
 15 Zákona, a to důkladně a zřetelně.
 16 Mojžíš s levítskými kněžími pak promluvil k celému Izraeli:
 17 Zmlkni a slyš, Izraeli! Dnešního dne se stáváš lidem Hospodina,
 18 svého Boha. Proto poslouchej Hospodina, svého Boha, a dodržuj
 jeho přikázání a pravidla, jež ti dnes udílím.
- 11,12 Toho dne Mojžíš lidu přikázal: Až přejdete Jordán, ať se Šime-
 13 on, Levi, Juda, Isachar, Josef a Benjamín postaví na hoře Geri-
 14 zim, aby žehnali lidu. Ruben, Gád, Ašer, Zabulon, Dan a Neftalí
 15 se pak postaví na hoře Ebal, aby zlořečili.
 16 Levítové tehdy začnou na všechny Izraelity hlasitě volat:
 17 „Zlořečený, kdo vytesá či odlije modlu, ohavnost před Hospo-
 18 dinem, výtvar šikovných rukou, i kdyby ji schoval do skryše!“
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 16 „Zlořečený, kdo zneváží svého otce či matku!“
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 17 „Zlořečený, kdo posune mezník svého bližního!“
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 18 „Zlořečený, kdo svede slepého z cesty!“

- A všechen lid odpoví: „Amen!“
 „Zlořečený, kdo překrouť právo přistěhovalce, sirotka, či vdovy!“ 19
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 „Zlořečený, kdo obcuje s manželkou svého otce – takový zneuctil svého otce!“ 20
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 „Zlořečený, kdo obcuje s jakýmkoli zvířetem!“ 21
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 „Zlořečený, kdo obcuje se svojí sestrou – dcerou svého otce nebo své matky!“ 22
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 „Zlořečený, kdo obcuje se svou tchyní!“ 23
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 „Zlořečený, kdo tajně zabije svého bližního!“ 24
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 „Zlořečený, kdo se dá uplatit, aby prolil nevinnou krev!“ 25
 A všechen lid odpoví: „Amen!“
 „Zlořečený, kdo svými skutky neschvaluje slova tohoto Zákona!“ 26
 A všechen lid odpoví: „Amen!“

28 Budeš-li opravdově poslouchat Hospodina, svého Boha, a pečlivě dodržovat všechna jeho přikázání, jež ti dnes vydávám, Hospodin, tvůj Bůh, tě vyvýší nade všechny národy země. Budeš-li poslouchat Hospodina, svého Boha, přijdou na tebe a dostihnou tě všechna tato požehnání: 1 2

- Požehnaný budeš ve městě, 3
 požehnaný budeš i na poli!
 Požehnaný plod tvého lůna, 4
 plody tvé půdy,
 plod tvého dobytka,
 vrh tvého skotu
 i mláďata tvého bravu,
 požehnaná tvá nůše i tvá díže! 5
 Požehnaný budeš při vcházení,
 požehnaný budeš i při vycházení. 6

- 7 Hospodin před tebou porazí nepřátele, kteří tě napadnou. Jednou cestou proti tobě vytáhnou, sedmi cestami před tebou utečou.
- 8 Hospodin ti sešle požehnání pro tvé sýpky i pro vše, k čemu přiložíš ruku; Hospodin, tvůj Bůh, ti požehná v zemi, kterou ti dává.
- 9 Hospodin si tě zbuduje ve svatý lid, jak ti přísahal, budeš-li zachovávat přikázání Hospodina, svého Boha, a kráčet po jeho cestách. Všechny národy země spatří, že neseš Hospodinovo jméno, a budou se tě bát.
- 10 Hospodin ti dá nadbytek všeho dobrého: plodu tvého lůna, plodu tvého dobytka i plodů tvé země, o níž Hospodin přísahal tvým otcům, že ti ji dá.
- 11 Hospodin ti otevře svůj nádherný poklad – nebesa – aby dal tvé zemi déšť v pravý čas a požehnal všechno tvé počínání, takže budeš půjčovat mnohým národům, ale sám si nevypůjčíš.
- 12 Hospodin tě učiní hlavou, nikoli ocasem, a budeš vždycky nahoře a nikdy dole, budeš-li poslouchat a pečlivě dodržovat přikázání Hospodina, svého Boha, jež ti dnes udílím.
- 13 Od těchto slov, jež vám dnes prikazuji, se neuchyluj napravo ani nalevo – nechod' za cizími bohy a nesluž jim!
- 14 Nebudeš-li však poslouchat Hospodina, svého Boha, nebudeš-li pečlivě dodržovat všechna jeho přikázání a pravidla, jež ti dnes udílím, přijdou na tebe a dostihnou tě všechna tato prokletí:
- 16 Prokletý budeš ve městě,
prokletý budeš i na poli.
- 17 Prokletá tvá nůše i tvá díže.
- 18 Prokletý plod tvého lůna,
plody tvé půdy,
vrh tvého skotu
i mláďata tvého bravu.
- 19 Prokletý budeš při vcházení,
prokletý budeš i při vycházení.

Hospodin na tebe pošle prokletí, děs a zmar při veškerém tvém počínání, dokud nebudeš vyhlazen. Kvůli svému zlému jednání rychle zahyneš, neboť jsi mě opustil. 20

Hospodin tě postihne morem, dokud s tebou neskoncuje v zemi, kterou jdeš obsadit. 21

Hospodin tě raní úbytěmi, zimnicí a zánětem, palčivým horkem a vyprahlostí, plísni a snětí; to vše tě bude pronásledovat, dokud nezahyneš. Nebe se ti nad hlavou promění v bronz a země pod tebou v železo. 22

Hospodin ti pro tvou zem dá místo deště prach; z nebe tě bude zasypávat písek, dokud nebudeš vyhlazen. 23

Hospodin nechá tvé nepřátele, ať tě porazí. Jednou cestou vytáhneš proti nim, sedmi cestami před nimi utečeš. Všechna království země tě budou mít za přízrak. Na vašich mrtvolách se bude pást všechno nebeské ptactvo i zemská zvěř a nebude, kdo by je odehnal. 24

Hospodin tě raní egyptskými vředy, nežity, svrabem a prašivinou, z nichž se nikdy nevyléčíš. 25

Hospodin tě raní šílenstvím, slepotou a pomatením mysli. I v poledne budeš tápat jako slepec v temnotách. 26

Tvé snažení nebude mít úspěch, po všechny dny budeš jen utiskován a vykořisťován a nebude žádného zachránce. Zasnoubíš se s ženou a jiný muž ji zneuctí; postavíš si dům a nebudeš v něm bydlet; vysázíš vinici a neokusíš její ovoce. Tvého býka ti porazí před očima a nebudeš z něj jíst; tvého osla ti vezmou před nosem a nikdy se ti nevrátí; tvé ovce dají tvým nepřítelům a nebude, kdo by tě zachránil. 27

Tvé syny a dcery dají cizím lidem; vlastníma očima tomu budeš přihlížet. Celý den pro ně budeš prolévat slzy, ale budeš bezmocný. Plody tvé země a všechno tvé úsilí zhltně národ, který jsi neznal, a po všechny dny budeš jen utiskován a utlačován. Zešílíš z podívané, kterou uvidíš. 28

Hospodin tě na kolenou i stehnech raní nejhoršími vředy, z nichž se nikdy nevyléčíš, od hlavy až k patě. 29

Hospodin tě odvede i s králem, jehož si ustanovíš, k národu, který jsi neznal ty ani tví otcové. Tam budete sloužit cizím bohům 30

37 ze dřeva a kamene. Všem národům, mezi něž tě Hospodin rozptýlí, budeš za strašáka, pořekadlo a posměšek.

38 I když na poli zaseješ spoustu zrní, sklidiš málo; sežerou je
39 kobyly. I když vysázíš vinice a budeš je obdělávat, nebudeš mít
40 víno k pití ani skladování; sežerou to červi. I když budeš mít
41 olivy po celém kraji, nepomažeš se olejem; tvá oliva opadá. I když
42 zplodíš syny a dcery, nezůstanou ti; odejdou do zajetí. Všechny
tvé stromy a plody tvé země si vezme hmyz.

43 Přistěhovalec ve tvém středu tě bude přerůstat výš a výš, a ty
44 budeš klesat níž a níž. On bude půjčovat tobě, a ne ty jemu; on
bude hlavou a ty ocasem.

45 Všechna tato prokletí na tebe přijdou, protože jsi neposlouchal
Hospodina, svého Boha, a nedodržoval jeho přikázání a pravidla,
jež jsem ti udělil. Budou tě pronásledovat a stíhat, dokud nebu-
46 deš vyhlazen. Budou na tobě i na tvém semeni znamením a divem
až navěky.

47 Když jsi měl naprostou hojnost, nesloužil jsi s radostným
48 a vděčným srdcem Hospodinu, svému Bohu. Proto budeš sloužit
svým nepřátelům, jež na tebe Hospodin pošle, a to v hladu a žízni,
v nahotě a naprostém nedostatku. Vloží na tvou šíji železné jho,
dokud tě nevyhladí.

49 Z daleka, až od konce světa, na tebe Hospodin přivede národ,
50 jenž přiletí jako orel, národ, jehož jazyku nerozumíš, surový ná-
51 rod, jenž nebere ohled na starce a neslituje se nad dítětem. Bude
požírat plod tvého dobytka i plody tvé půdy, dokud nebudeš vy-
hlazen. Nenechá ti obilí, víno ani olej, vrh tvého skotu ani mláďata
52 tvého bravu, dokud tě nevyhubí. Sevře tě ve tvých všech městech
po celé zemi, dokud se nezhroutí tvé vysoké hradby a opevnění,
na něž jsi spoléhal. Sevře tě ve všech tvých městech po celé zemi,
kterou ti dal Hospodin, tvůj Bůh!

53 V tom zoufalém sevření, až tě sevrou tví nepřátelé, budeš
pojídat svůj vlastní plod – maso svých synů a svých dcer, které
54 ti dal Hospodin, tvůj Bůh. Nejcitlivější a nejchoulostivější z vás
se bude lakomě ohlížet po svém bratru, po manželce ve svém
55 náručí, i po dětech, které mu ještě zbyly. V tom zoufalém sev-

ření, až tě tví nepřátelé sevrou ve všech tvých městech, nedá nikomu ani kousek masa svých dětí. Bude je pojídat, protože mu nic jiného nezbylo. Nejcitlivější a nejchoulostivější z vás, která se dříve pro samý útlocit a choulostivost sotva dotkla země špičkou nohy, se bude lakomě ohlížet po manželovi ve svém náručí, po svém synu i své dceři, po plodovém lůžku, jež jí vyjde mezi nohama, i po děťátkách, jež porodí. V tom naprostém nedostatku a v zoufalém sevření, až tě tví nepřátelé sevrou ve tvých městech, je tajně snít!

Nebudeš-li pečlivě dodržovat všechna slova tohoto Zákona, zapsaná v této knize, nebudeš-li mít úctu k tomu slavnému a hroznému Jménu, k Hospodinu, svému Bohu, pak Hospodin podivuhodně rozmnoží tvé rány i rány tvého semene – mohutné a vytrvalé rány, hrozná a vytrvalá nemoci! Obrátí na tebe všechny egyptské choroby, jichž ses děsil, a tak tě postihnou. Hospodin na tebe přivede i všechny nemoci a všechny rány, jež nejsou zapsány v knize tohoto Zákona, dokud nebudeš vyhlazen.

Protože jsi neposlouchal Hospodina, svého Boha, zůstane vás jen nepatrný počet, ačkoli vás bylo jako hvězd na nebi! Stane se, že tak, jako vám Hospodin rád prokazoval dobrodiní a dával vám vzrůst, stejně tak rád vás Hospodin zničí a vyhladí, takže budete vyrváni ze země, kterou přicházíš obsadit.

Hospodin vás rozptýlí mezi všechny národy, od jednoho konce světa po druhý. Tam budete sloužit cizím bohům, jež jsi nepoznal ty ani tví otcové, bohům ze dřeva a kamene. Mezi těmi národy si však neoddychneš; nenajdeš tam odpočinek ani pro své chodidlo. Hospodin ti tam dá bázlivé srdce, vyhaslé oči a sklíčenou duši. Tvůj život, tvá budoucnost bude viset na vlásku, v noci i ve dne se budeš strachovat, až ztratíš víru, že to přežiješ! Ráno vzdycheš: „Kéž by byl večer!“ a večer zas: „Kéž by bylo ráno!“, kvůli obávám, jichž se bojíš, a kvůli podívané, kterou uvidíš.

Hospodin tě vrátí do Egypta! Z naříkáním půjdeš cestou, o níž jsem ti řekl, že ji už nikdy nespatriš. Tam se budete prodávat svým nepřátelům za otroky a otrokyně, ale nebude ani, kdo by vás koupil.

1 **29** Toto jsou slova smlouvy, o níž Hospodin Mojžíšovi přikázal,
aby ji uzavřel se syny Izraele v moábské zemi, kromě
smlouvy, kterou s nimi uzavřel na Chorébu.

Závěrečná výzva

2 Mojžíš svolal celý Izrael a řekl jim: Sami jste v egyptské zemi
viděli vše, co Hospodin před vašimi očima udělal s faraonem, se
3 všemi jeho služebníky a s celou jeho zemí. Na vlastní oči jsi viděl
4 veliké zkoušky, znamení a ty veliké divy. Až do dnešního dne vám
však Hospodin nedal srdce k porozumění, oči k vidění, ani uši
k slyšení.

5 Čtyřicet let jsem vás vodil po poušti. Vaše oděvy na vás ne-
6 zchátraly, obuv na vašich nohou nezpuchřela, chléb jste nejedli
a víno ani opojný nápoj nepili, abyste poznali, že já jsem Hospo-
din, váš Bůh.

7 Když jste došli až sem, vytáhl proti vám do boje chešborský
8 král Sichon a básanský král Og, ale porazili jsme je. Jejich zem
jsme zabrali a dali ji za dědictví synům Rubenovým, Gádovým
a polovině kmene Manasesova.

9 Zachovávejte slova této smlouvy. Plňte je, a bude se dařit veš-
keré vaše počínání.

10 Vy všichni dnes stojíte před Hospodinem, svým Bohem – vaši
kmenoví náčelníci, vaši starší a správcové, všichni izraelští muži,
11 vaše děti a ženy, i cizinci, jež máte v táboře, od dřevařů po nosiče
12 vody – abyste vstoupili do přísěžné smlouvy Hospodina, svého
13 Boha. Tu s tebou Hospodin, tvůj Bůh, dnes uzavírá, aby si tě
ustavil za lid a stal se tvým Bohem, jak ti slíbil a jak to přísahal
tvým otcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi.

14,15 Tuto přísěžnou smlouvu neuzavírám jen s vámi, kdo tu dnes
společně stojíte před Hospodinem, naším Bohem, ale i s těmi, kdo
tu dnes s námi nejsou.

16 Sami víte, jak jsme bydleli v egyptské zemi a jak jsme prošli
17 středem dalších národů. Viděli jste jejich nechutnosti, jejich
pokálené modly – dřevo a kamení, stříbro a zlato, jichž se
drží.

At' se mezi vámi nevyskytne muž ani žena, rodina ani kmen, 18
 jenž by se dnes v srdci odvrátil od Hospodina, našeho Boha, a šel
 by sloužit bohům oněch národů. At' se mezi vámi nevyskytne 19
 kořen plodící jed a hořkost! Až by uslyšel tato přísězná slova,
 možná by si představoval požehnání. Říkal by si: „I když se řídím
 jen svým zarputilým srdcem, budu se mít dobře!“ (Jako by počítal 20
 zpitého mezi žíznivé.) Hospodin nikomu takovému nikdy ne-
 odpustí – naopak, vzplane proti němu Hospodinův vášnivý hněv!
 Hospodin jej zahrne každou kletbou zapsanou v této knize Zákona
 a jeho jméno pod nebem vymaže. Hospodin jej k jeho zkáze 21
 oddělí ode všech kmenů Izraele a naloží s ním podle všech kleteb
 smlouvy zapsané v této knize Zákona.

Budoucí pokolení, vaši synové, kteří vás nahradí, i cizinec, který 22
 přijde z daleké země, pak spatří pohromy, jež postihnou tuto
 zem, a neduhy, jimiž ji Hospodin vyčerpá, a řeknou: „Všechna 23
 zem spálená sírou a solí, nic se neseje, nic neraší, ani stéblo trávy
 na ní neroste – tak přece byla zkažena Sodoma a Gomora, Adma
 a Cebojim, jež Hospodin rozvrátil v zuřivém hněvu!“

Všechny národy se budou ptát: „Co to Hospodin té zemi pro- 24
 vedl? Proč takový výbuch hněvu?“

A dostanou odpověď: „To proto, že opustili smlouvu Hosposi- 25
 na, Boha svých otců, kterou s nimi uzavřel, když je vyvedl z Egypta.
 Odešli sloužit jiným bohům a klaněli se jim – bohům, jež nepo- 26
 znali a jež jim neurčil. Proto Hospodin vzplanul vůči této zemi
 hněvem a přivedl na ni každé prokletí zapsané v této knize. Hos- 27
 podin je v zuřivém hněvu a hrozném rozlícení vyrval z jejich
 země a vyhnal je do jiné země, kde jsou až dodnes.“ 28

Skryté věci náleží Hospodinu, našemu Bohu. Zjevné věci však 29
 navěky náleží nám a našim synům – totiž abychom plnili všechna
 slova tohoto Zákona.

30 Všechny tyto věci, požehnání i prokletí, jež ti předkládám, 1
 na tebe přijdou. Kdekoli budeš mezi všemi národy, do nichž
 tě Hospodin, tvůj Bůh, zažene, můžeš si je vzít k srdci a obrátit 2
 se zpět k Hospodinu, svému Bohu.

3 Až ho budeš spolu se svými syny poslouchat celým srdcem a celou
 4 duší, jak ti to dnes přikazuji, potom Hospodin, tvůj Bůh, obrátí
 5 tvůj úděl. Slituje se nad tebou, vrátí tě zpět a shromáždí tě ze
 6 všech národů, mezi něž tě Hospodin, tvůj Bůh, rozptýlil. I kdybys
 7 byl zahrán na sám konec světa, i odtamtud tě Hospodin, tvůj Bůh,
 8 shromáždí, i odtamtud tě posbírál! Hospodin, tvůj Bůh, tě přivede
 9 do země, kterou získali tví otcové, a znovu ji získáš. Způsobí, aby
 10 se ti vedlo šťastně a rozmnoží tě více než tvé otce. Hospodin
 11 obřeže tvé srdce a srdce tvého semene, a budeš milovat Hospo-

12 dina, svého Boha, celým srdcem a celou duší, a nalezneš život.
 13 Hospodin, tvůj Bůh, pak všechny tyto kletby uvede na tvé ne-
 14 přátele, kteří tě nenáviděli a kteří tě pronásledovali. Ty pak budeš
 15 znovu poslouchat Hospodina a dodržovat všechna jeho přikázání,
 16 jež ti dnes udílím. Hospodin, tvůj Bůh, ti proto vrchovatě požehná
 ve všem tvém počínání, v plodu tvého lůna, v plodu tvého dobytka
 i v plodech tvé půdy. Hospodin se bude znovu těšit z tvého
 blahobytu, jako se těšil z blahobytu tvých otců, když budeš pos-
 louchat Hospodina, svého Boha, a dodržovat jeho přikázání
 a pravidla zapsaná v této knize Zákona a když se obrátíš k Hos-
 podinu, svému Bohu, celým srdcem a celou duší.

11 Přikázání, jež ti dnes vydávám, není nad tvé síly, není ti nijak
 12 vzdálené! Není na nebi, abys říkal: „Kdo z nás vystoupí na nebe,
 13 aby nám je odtud přinesl a oznámil nám je, abychom je mohli pl-
 14 nit?“ Není za mořem, abys říkal: „Kdo z nás se vydá za moře, aby
 nám je odtud přinesl a oznámil nám je, abychom je mohli plnit?“
 15 Naopak, to slovo je ti velmi blízké – je ve tvých ústech a ve tvém
 srdci. Jen je plň!

16 Pohled', co ti dnes předkládám:

Život a blahobyť,
 smrt a neštěstí.

17 Proto dnes ti přikazuji: Miluj Hospodina, svého Boha, kráčeť
 18 po jeho cestách a zachovávej jeho přikázání, pravidla a zákony.
 Pak budeš žít a růst a Hospodin, tvůj Bůh, ti bude žehnat v zemi,
 kterou přicházíš obsadit.

Pokud se však v srdci odvrátíš a nebudeš poslušný, ale necháš se strhnout, aby ses klaněl cizím bohům a sloužil jim, pak vám dnes oznamuji, že zcela vyhynete; v zemi za Jordánem, kterou jdete obsadit, dlouho nezůstanete. 17 18

Volám si dnes proti vám za svědky nebe a zemi: Dnes jsem vám předložil život a smrt, požehnání a prokletí. Vyber si život, a budeš živ ty i tvé símě. Miluj Hospodina, svého Boha, poslouchej ho a lni k němu. Vždyť na tom záleží tvůj život a délka tvých dnů! Pak budeš moci žít v zemi, o níž Hospodin přísahal tvým otcům, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že jim ji dá. 19 20

POHLED VPŘED

Pověření Jozua

31 Když Mojžíš dokončil tyto řeči všemu Izraeli, řekl jim: „Je mi už sto dvacet let; nemohu dále vycházet a vcházet před vámi. Navíc mi Hospodin řekl: ‚Tento Jordán nepřejdeš.‘ 1,2

Sám Hospodin, váš Bůh, půjde před vámi. On sám před vámi vyhladí ony národy, abyste obsadili jejich zem. Jak Hospodin řekl, půjde před vámi Jozue. Hospodin s nimi naloží, jako naložil s emorejskými králi Sichonem a Ogem, které vyhladil, i s jejich zemí. Až ti je Hospodin, tvůj Bůh, vydá, naložte s nimi přesně podle příkazu, který jsem vám dal. Budte silní a stateční, nebojte se jich, ani nelekejte. Sám Hospodin, váš Bůh, jde přece s vámi; on vás nenechá a neopustí!“ 3 4 5 6

Nato Mojžíš zavolal Jozua a před očima celého Izraele mu řekl: „Bud' silný a statečný, neboť ty vejdeš s tímto lidem do země, o níž Hospodin přísahal našim otcům, že jim ji dá. Právě ty jim ji předáš do dědictví. Sám Hospodin jde před tebou, on sám bude s tebou. Nenechá tě a neopustí, neboj se a nestrachuj.“ 7 8

Když Mojžíš sepsal tento Zákon, předal jej levítským kněžím, kteří nosili Truhlu Hospodinovy smlouvy, i všem izraelským starším. Mojžíš jim přikázal: „Každého sedmého roku, v roce určeném k promíjení dluhů, během Slavnosti stánků se sejde 9 10 11

všechn Izrael, aby se ukázal před Hospodinem, tvým Bohem, na místě, jež si on vyvolí. Tehdy uším celého Izraele předčítejte tento Zákon. Shromážděte lid – muže, ženy, děti i cizince ve vašich branách – aby to slyšeli a učili se ctít Hospodina, vašeho Boha, a pečlivě dodržovali všechna slova tohoto Zákona. Tak to uslyší i jejich synové, kteří toto vše nezažili, a budou se učit ctít Hospodina, vašeho Boha, po všechny dny vašeho života v zemi za Jordánem, kterou jdete obsadit.“

14 Hospodin Mojžíšovi řekl: „Hle, přiblížil se den tvé smrti. Zavelej Jozua a postavte se do Stanu setkávání, kde mu dám pověření.“

15 Mojžíš a Jozue tedy šli a postavili se do Stanu setkávání. Hospodin se ve Stanu ukázal v oblakovém sloupu. Oblakový sloup se postavil nad vchodem do Stanu.

16 Hospodin Mojžíšovi řekl: „Hle, brzy ulehneš ke svým otcům. Tento lid pak vstane a půjde smilnit s cizími bohy, mezi nimiž se ocitne v zemi, do níž přichází. Opustí mne a zruší smlouvu, kterou jsem s nimi uzavřel. V ten den proti nim vzplane můj hněv; opustím je a skryji před nimi svou tvář. Tehdy je potkají veliké pohromy a soužení, takže se stanou snadnou kořistí. V ten den si řeknou: ‚Nepotkala nás ta hrozná neštěstí proto, že uprostřed nás není náš Bůh?‘ Kvůli všemu zlu, jež napáchali, však v ten den zcela skryji svou tvář – vždyť se obrátili k cizím bohům!

19 Proto nyní napište tuto píseň. Nauč ji syny Izraele a vlož jim ji do úst, aby mi ta píseň byla svědkem proti synům Izraele. Až je přivedu do země oplývající mlékem a medem, kterou jsem s přísahou zaslíbil jejich otcům, budou jíst do sytosti, až k otylosti. Tehdy se obrátí k cizím bohům a budou jim sloužit; mnou pak pohrdnou a mou smlouvu zruší. Až je pak potkají hrozné pohromy a soužení, bude tato píseň vypovídat jako svědek proti nim (nebude totiž zapomenuta, ani jejich potomkům nesejde ze rtů). Již dnes přece znám jejich představy i skutky, ještě než je uvedu do země, kterou jsem jim s přísahou zaslíbil!“

22 Mojžíš tu píseň napsal ještě téhož dne a syny Izraele ji naučil.

23 Nato Hospodin přikázal Jozuovi, synu Nunovu: „Bud' silný a statečný! Ty přivedeš syny Izraele do země, kterou jsem jim s přísahou zaslíbil, a já budu s tebou.“

Když Mojžíš sepsal slova tohoto Zákona od začátku až do konce, přikázal levítům nosícím Truhlu Hospodinovy smlouvy: „Vezměte tuto knihu Zákona a uložte ji vedle Truhly smlouvy Hospodina, našeho Boha, ať je tam svědkem proti vám.

Znám přece vaši vzpurnost a tvrdošijnost! Hle, bouříte se proti Hospodinu již dnes, dokud jsem mezi vámi. Čím spíš poté, co umřu? Shromážděte ke mně všechny starší svých kmenů a své správce, abych jim přednesl tato slova a dosvědčil je před nebem a zemí. Víím, že se po mé smrti zvrhnete a sejdete z cesty, kterou jsem vám přikázal. Budete-li v očích Hospodina, svého Boha, páchat špatnost a svým počínáním ho popouzet, potká vás nakonec neštěstí.“

Mojžíšova píseň

Mojžíš pak celému izraelskému shromáždění přednesl slova této písně od začátku až do konce:

32 Naslouchejte, nebesa, neboť promluvíím, 1
 poslechni, země, výroky úst mých. 2
 Necht' mé naučení jak déšť se lije, 2
 necht' se jak rosa snáší slova má,
 jak sprška na osení,
 jak liják na trávu.
 Jméno Hospodinovo totiž provolám – 3
 velebnost Boha našeho uznejte!
 On Skalou je! Dokonalé je dílo jeho, 4
 všechny cesty jeho pravé jsou.
 Věrný je Bůh, každé křivdy prostý,
 spravedlivý a upřímný je on!
 Jeho nesynové se ale zvrhli, 5
 zkažení jsou, zvrácený a zpustlý rod.
 Takto odplácíte Hospodinu, 6
 lidé ničemný a nemoudrý?
 Což není on tvůj Otec, což tě nestvořil?
 On přec učinil tě. Kdo ustanovil tě? On!

- 7 Na dny pradávne si nyní vzpomeň,
na léta všech pokolení myslete.
Svého otce ptej se, poučí tě,
svých starších, a řeknou ti:
- 8 Nejvyšší když národy usazoval,
lidské syny když na zemi rozmístil,
podle počtu synů Izraele
hranice ostatním lidem vymezil.
- 9 Hospodinův lid je dědictví jeho,
Jákob jeho vyměřený pozemek.
- 10 V pouštní krajině jej našel,
v pustině divé, kvílící.
Obklopil jej, vší péčí zahrnul,
jak zřítelnici oka chránil jej.
- 11 Jak orlice nad hnízdem když bdí,
nad svými mladými když vznáší se,
křídly rozpjatými v pádu zachytí je,
dál pak nese je na vlastních perutích.
- 12 Hospodin takto sám jej vedl,
boha cizího s ním nikdy nebylo!
- 13 V krajině vyvýšené usadil lid svůj,
úrodou pole aby sytil se.
Medem ze skály napájel je,
olejem ze skály nejtvrdší,
- 14 smetanou od krav i mlékem koz.
Těmi nejlepšími jehňaty je sytil,
berany i kozly z Bášanu,
pšeničnou moukou nejvybranější;
i víno rudých hroznů směl jsi pít!
- 15 Miláček Boží ale ztučněl, zbujněl.
– Ztučněl jsi, ztloustl, spravil ses! –
Opustil Boha, jenž učinil jej,
Skálu své spásy potupil.
- 16 Cizími bohy popouzeli Boha
ohavnostmi jej dráždili.

- Obětovali bĕsŭm, a ne Bohu, 17
 tĕm bohŭm novŭm, jeŝ nikdy neznali,
 tĕm, co aŝ nedŭvno se objevili,
 takovĕ otcovĕ vaŝi nemĕli!
 Skŭly, jeŝ zplodila tĕ, zbvŭl ses, 18
 na Boha, svĕho rodiĕe, jsi zapomnĕl.
- Hospodin to vidĕl! Odmĕtl 19
 pro zpupnost syny i dcery svĕ.
 Skryji pĕred nimi svou tvŕŕ – to řekl, 20
 podívŕm se, jak asi dopadnou!
 Zvrŕcenĕ pokolenĕ – to jsou oni,
 synovĕ, co vĕrnost neznŕj. 21
 Nebohem svŭm vzbudili ŝŕrlivost mou,
 marnostmi svŭmi popudili mne.
 Nelidem proto vzbudĕm ŝŕrlivost jejich,
 niĕemnŭm nŕrodem je popudĕm. 22
 Vzplanul jĕŝ oheŝ mĕho hnĕvu,
 aŝ do hlubin podsvĕtĕ ŝlehŕ jĕŝ,
 zemi pohltĕ i ŭrodu jejĕ,
 i zŕklady horskĕ rozpŕlĕ!
- Samŭm neŝtĕstĕm zahrnu je 23
 ŝĕpy svĕ na nĕ vystĕřlĕm.
 Hladem aŝ vysĕleni budou, ŝŕrem strŕveni 24
 i morem urputnŭm,
 zuby ŝelem pak poŝlu na nĕ,
 v prachu je potkŕ hadĕ jed!
 Venku meĕ smrt rozdŕvat bude, 25
 v mĕstnostech hrŭza ovlŕdne
 mlŕdence stejnĕ jako sleĕnu,
 dĕtŕtko jako muŝe v ŝedinŕch!
- Zamŕŝlel jsem, ŝe rozdrtĕm je, 26
 pamŕtku jejich u lidĕ ŝe vyhladĕm.
 Nad zpupnostĕ nepĕtĕle ale trnu, 27
 jejich protivnĕci ŝe si to vyloŝĕ:
 Naŝe ruka je pĕremohla, ŝe řeknou,

- 28 Hospodin neudělal z toho nic!
 Národ ten úplně ztratil soudnost,
 rozumnost je mu cizí docela.
- 29 By moudrost měli, seznali by,
 srozuměli by, jak asi dopadnou.
- 30 Jak to, že jeden zažene jich tisíc,
 dva jak deset tisíc na útěk obrátí?
 To Skála jejich musela je prodat,
 Hospodin sám musel vydat je!
- 31 Jejich skála není jak Skála naše,
 i když nepřátelé naši soudí tak.
- 32 Réva jejich z révy sodomské je,
 původem z vinic gomorských.
 Hrozny jejich, hrozny jedovaté,
 plody jejich trpké skrz naskrz.
- 33 Jejich víno je utrejch dračí,
 je to jed zmijí, nejprudší.
- 34 Což není u mne dobře uloženo,
 zapečetěno v mých sklepech vybraných?
- 35 Má je pomsta, já zjednám odplatu!
 Jejich noha v čas náležitý sklouzne,
 den jejich pohromy velmi blízký je,
 úděl jejich už na ně řítí se!
- 36 Ano, Hospodin lid svůj soudit bude,
 nad služebníky svými se však slituje,
 až uvidí, že je opustila síla,
 s vůdcem i pomocníkem že už konec je.
- 37 Kde jsou ti jejich bohové? se zeptá,
 Kde skála, v níž útočiště hledali?
- 38 Kde ti, co tuk jejich obětí jedli,
 co pili víno jejich úliteb?
 Jen ať vstanou a pomohou vám,
 ať se vám stanou úkrytem!
- 39 Prohlédněte – to já, jen já jsem Bůh,
 a není žádný kromě mne.

Já dávám smrt a dávám život,
 zranit i uzdravit mohu já! –
 z mé ruky vás nikdo nevyrve!
 Svou ruku k nebi pozvedám 40
 se slovy: Jako že navěky jsem živ,
 jakmile čepel svého meče zostřím, 41
 chopí se práva ruka má,
 vykonám pomstu nad svými protivníky,
 těm, kdo nenávidí mne, odplatím.
 Šípy své opiji krví jejich, 42
 meč můj se jejich masem nakrmí,
 krví zajatců i těch, kdo padli,
 náčelníků i vůdců nepřátel.

Opěvujte, národy, lid jeho! 43
 Krev služebníků svých on jistě pomstí,
 nad protivníky svými pomstu vykoná,
 zem lidu svého od krve očistí.

Mojžíš šel a přednesl všechna slova této písně lidu spolu 44
 s Jozuem, synem Nunovým. A když Mojžíš domluvil všechna 45
 tato slova celému Izraeli, řekl jim: „Všechna tato slova, jimiž 46
 jsem vás dnes varoval, si vezměte k srdci. Předávejte je svým
 synům, aby pečlivě dodržovali všechna slova tohoto Zákona. To 47
 slovo pro vás vůbec není plané – vždyť je to váš život! Díky němu
 budete dlouho živi v zemi, kterou jdete za Jordán obsadit.“

Téhož dne Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Vystup na toto 48,49
 pohoří Abarim, na horu Nebó v moábské zemi naproti Jerichu
 a pohleď na kanaánskou zem, kterou dám do vlastnictví synům
 Izraele. Na hoře, na niž vystoupíš, pak zemřeš a budeš připojen 50
 ke svému lidu stejně, jako zemřel tvůj bratr Áron na hoře Hór
 a byl připojen ke svému lidu. To proto, že jste mne uprostřed 51
 synů Izraele zradili při vodách Meriby v Kádeši na poušti Cin,
 místo abyste uprostřed synů Izraele prokázali mou svatost. Ano, 52
 spatříš tu zemi před sebou, ale nevejdeš tam. Do země, kterou
 dávám synům Izraele, nev kročíš.“

Mojžíšova závět

- 1 **33** Toto je požehnání, které Boží muž Mojžíš před svou smrtí udělil synům Izraele:
- 2 Hospodin ze Sinaje přišel,
ze Seíru, jako když slunce vychází,
tak jim od hory Paran zazářil.
S nesčíslnými tisíci od Kádeše kráčel,
z pravice jeho vzešel oheň Zákona.
- 3 Ó, jak miluješ lidi!
Všechny své svaté v ruce máš.
Oni se k tvým nohám přivinuli,
přijímat budou slova tvá:
- 4 Mojžíš když Zákon vydal nám,
shromáždění Jákobovu stal se dědictvím.
5 Hospodin svému Milému stal se králem,
přední z lidu když se shromáždili,
kmeny izraelské když spolu sešly se.
- 6 Ruben ať žije, ať nikdy neumírá,
ač jeho mužů hrstka bude jen!
- 7 Ohledně Judy tenkrát pravil:
Vyslychej, Hospodine, hlas Judův,
k lidu jeho vždy zpět jej přiváděj,
ač boj svůj vede vlastní rukou,
proti nepřátelům ty sám mu pomáhej.
- 8 O Levim pravil:
Kéž urim tvé, Hospodine, a tvé tumim
připadne muži tobě věrnému!
Onou zkouškou v Masse jsi jej zkusil,
při vodách sváru v Meribě ses s ním přel.
- 9 O otci i matce řekl: Nehledím na ně!
Bratrů svých nevšímal si,
k synům neznal se.

- Ano, zachovali tvé slovo,
levitové tvou smlouvu ochrání.
Tvým pravidlům učit budou Jákoba, 10
a Zákonu tvému Izrael.
Kadidlo před tebe klást budou,
celopal přinášet ti budou na oltář.
Požehnej, Hospodine, jeho síle 11
v díle rukou jeho zalíbení měj.
Bedra protivníků jeho rozdrť,
ti kdo jej nenávidí, ať už nevstanou!
- O Benjamínovi pravil: 12
Miláček Hospodinův je,
kéž zůstává u něj v bezpečí.
Bez přestání chránit jej bude,
vždyť bydlí v jeho náručí!
- O Josefovi pravil: 13
Zemi jeho Hospodin ať žehná
nejlepší nebeskou rosou shůry,
prameny propasti ležící v hloubi,
nejlepšími dary slunce, 14
nejlepší úrodou měsíců všech,
největší chloubou odvěkých hor, 15
nejlepšími dary věčných návrší,
nejlepším, co země i její plnost skýtá! 16
Přízeň Toho, jenž přebývá v keři,
na hlavě Josefově nechtě spočine,
na temeni vyvoleného z bratří!
Jak prvorozenému býku čest mu náleží, 17
jak rohy buvola jeho rohy jsou;
národy ze všech končin světa
on těmi rohy potrká.
Takové ať jsou desetitisíce Efraimovy,
takové tisíce Manasesovy!
- O Zabulonovi pravil: 18
Raduj se, Zabulone, na svých výpravách,

- 19 a ty, Isachare, v stanech svých!
Na horu lidi různé svolají,
oběti spravedlivé tam přinesou.
z mořského bohatství čerpat budou,
z pokladů v písku ukrytých.
- 20 O Gádovi pravil:
Požehnaný Ten, jenž rozšiřuje Gáda!
Gád jako lvice rozložil se,
s ramenem i hlavu utrhne!
21 To nejlepší sám pro sebe si nechal,
díl, jenž je velitelům vyhrazen.
V čele lidu totiž směle kráčel,
spravedlnost Hospodinovu konal,
rozhodnutí jeho pro celý Izrael.
- 22 O Danovi pravil:
Mladý lev je Dan,
po Bášanu skáče!
- 23 O Neftalímovi pravil:
Přízní jsi nasycen, Neftalíme,
požehnání Hospodinova jsi pln,
moře i jižní stranu opanuj!
- 24 O Ašerovi pravil:
Požehnaný nad jiné syny Ašer,
mezi bratřími necht' je oblíben,
nohy své necht' koupe v oleji!
25 Z železa a bronzu necht' závory tvé jsou,
po všechny své dny přebývej v bezpečí.
- 26 Bohu není rovno, věz, jeho Milý!
Po nebi žene se tobě na pomoc,
vítězoslavně brázdí oblaka!
- 27 Odvěký Bůh, ten je tvým útočištěm,
náruč Věčného je tvojí oporou.
Nepřítele před tebou pryč zahnal,

Emorejce on sám vyhladil.
 Izrael v bezpečí tedy bydlí, 28
 příbytek Jákobův nikdo neruší
 v zemi obilí a vína,
 kde nebe rosou oplývá.

Jak blažený jsi, Izraeli! 29
 Kdo by se rovnat mohl tobě,
 lide, jež Hospodin sám zachrání!
 Štítem tvé ochrany je,
 mečem je tvého vítězství.
 Nepřátelé tví před tebou se krčí,
 šíji každého z nich pošlapeš!

34 Mojžíš pak vystoupil z Moábských plání na horu Nebó, 1
 na vrchol Pisgy naproti Jerichu, a Hospodin mu ukázal 2
 celou tu zem: Gileád a dále, až po Dan, celý Neftalímův kraj, 3
 zemi Efraima a Manase, celé území Judy až k Západnímu moři,
 Negev i údolní rovinu Palmového města Jericha až po Soar. 4

Hospodin mu řekl: „Toto je zem, kterou jsem s přísahou zaslíbil 5
 Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi se slovy: ‚Dám ji tvému semeni.‘
 Dovolil jsem ti ji spatřit na vlastní oči, ale vejít do ní nesmíš.“ 6

Tam, v moábské zemi, pak Hospodinův služebník Mojžíš ze- 7
 mřel, jak Hospodin řekl. Pochoval jej v moábské zemi, v roklině 8
 naproti Bet-peoru, ale jeho hrob až dodnes nikdo nezná. Když 9
 Mojžíš zemřel, bylo mu sto dvacet let. Jeho oči nezeslábly a jeho 10
 svěžest nevypřehala. Synové Izraele oplakávali Mojžíše na moáb- 11
 ských pláních třicet dní, než uplynula doba pláče a truchlení. 12

Jozue, syn Nunův, byl naplněn duchem moudrosti, neboť na 1
 něj Mojžíš vložil ruce. Synové Izraele ho poslouchali a jednali,
 jak Hospodin přikázal Mojžíšovi. 2

V Izraeli však již nepovstal prorok jako byl Mojžíš, s nímž se 3
 Hospodin znal tváří v tvář. Kolik jen znamení a divů jej Hos- 4
 podin poslal vykonat v Egyptě proti faraonovi, všem jeho slu- 5
 žebníkům a celé jeho zemi! Jak mocnou sílu a jak hrozné činy 6
 předvedl Mojžíš před očima celého Izraele! 7